Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5446 — 1903 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24 / 6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1904 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 17 ՇԵՎՎԱԼ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5446

درعلیه‌ده غلطه‌ده آرەوەلق غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամաեցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Ամէն տարի, այս ժամանակները, գնահատելի կանոնաւորութեամբ մը հրապարակ կ'ելլէ Ս. Փրկչեան հաստատութեան հոգաբարձութեան տեղեկագիրը, զոր մամուլը երբեք անուշադիր չանցըներ։ Բայց մինչդեռ հաստատութեան բժշկական մասին պատկանող տեղեկագիրները մասնաւոր հոգածութեամբ մը կ'արձանագրուին ու կը քննուին, ոչ ոք ուշադրութիւն կ'ընծայէ այդ մասնագիտական տեղեկագիրներուն մէջ գրեթէ կորսուած ուրիշ տեղեկագրի մը որ Ս. Փրկչեան երկսեռ որբանոցներուն գործունէութեանց կը վերաբերի,

Բաղդատաբար հաստատութիւններ չեն այդ որբանոցները. ամէն մարդ կը քննադատէ զանոնք, տոնքիշոթեան հովերէ բռնուած անձնաւորներէ սկսեալ մինչեւ յետին սափրիչը՝ որ իր խանութին ռէքլամ մը ընելու լաւագոյն միջոցը կը նկատէ Ս. Յակոբայ որբանոցին դէմ գրելը։ Կան ալ որ որբանոցին պատսպարեալներուն երես տալով հանդերձ կ'ելլեն կը գանգատին թէ ինչո՞ւ այդ միեւնոյն պատսպարեալները այնքան չփացածի երեւոյթ մը ունին։

Տան կրթութիւն չունեցող տղաք՝ ընդհանրապէս տիպար աշակերտներ չեն կրնար ըլլալ. աւելցուցէք ասոր վրան իրենց երես տրուելու պարագան, եւ այն ատեն ալ պէտք չի մնար հարցնելու թէ տղաքը ինչո՛ւ չփացած են կամ այդպէս կ'երեւան։ Որբանոցի խնամակալութիւնը որչափ ալ անձնուէր ու կարող դաստիարակներ պաշտօնի կոչէ, այդ հաստատութեան մէջ, ապահովաբար չպիտի կրնայ բարոյական անթերի կրթութիւն մը տալ այն տեսակ տղոց՝ որոնք լաւագոյն եւ ամենաանհրաժեշտ դաստիարակութենէն, ընտանեկան դաստիարակութենէն զրկուած են ամէն բանէ առաջ։

Այս պարագան սակայն, պէտք չէ ըլլալ պատճառ մը ըլլայ այդ կրթութեան հոգը բոլորովին երեսէ ձգելու։ Եթէ երբեք անխուսափելի կերպով կարելի չէ կատարեալ կերպով մը մարզել տղոց միտքն ու հոգին միանգամայն, գոնէ պէտք է աշխատիլ կարելի եղածին չափ լաւ պայմաններու մէջ կատարելու այդ մարզանքը։ Ամէն մարդ միլիոնատէր չի կրնար ըլլալ, եւ գիտէ ալ թէ չի կրնար ըլլալ, բայց ատիկա չարգիլեր զինքը աշխատելէ, դրամ դիզելու ձգտելէ, վերջապէս միլիոնատէր ալ չըլլայ, գոնէ կրնայ քիչ շատ բարեկեցիկ վիճակ մը ձեռք բերել։ Որբանոցին պատսպարեալներն ալ, ընտանեկան դաստիարակութենէն զուրկ մնացած ըլլալնուն համար եթէ չեն կրնար կատարեալ եւ ամէն կերպով անթերի անհատներ դառնալ, գոնէ այդ կատարելութեան ճամբուն մէջ որոշ չափով մը կրնան յառաջդիմել եւ ասիկա այն համեմատութեամբ որով կազմուած է իրենց կրթութեան հոգը ստանձնած ուսուցչական մարմինը։

* * *

Առնենք միայն Ս. Յակոբայ որբանոցը, քանի որ ամէնէն աւելի ան է որ նախազքուշութեան կը դառնայ կարգ մը Տօն Քիշոթներու եւ ռէքլամի կարօտութենէ դրդուած սափրիչներու, չըսեմ ձրի ամբաստանելու եղանակը որոնող հրապարակագիրներու։

Որբանոցի խնամակալութեան այս տարուան տեղեկագրէն կը հասկնանք թէ Ս. Յակոբայ որբանոցին պատսպարեալներուն կրթութեան հոգը, տնօրէնէն զատ յանձնուած է տասներեք ուսուցիչներու, որոնցմէ ութը միայն եւ հինգը այցելու։ Աւելցուցէք ասոնց վրայ կրթական նախագահութեան կողմէ կարգուած Թուրքերէնի ուսուցիչը, որով տնօրէնին հետ կ'ունենանք 15 ուսուց իչ։

Արդ, այդ 15 ուսուցիչները ամսական 4500 ղրուշի գումար մը միայն կը ստանան հաւաքաբար, ինչ որ միջին հաշուով 300 ղրուշի գումար մը կ'ենթադրէ իւրաքանչիւրին համար։ Այս պիւտճէն, հարկ կա՞յ ըսելու, շատ աննշան բան մըն է, եւ երբեք չի համապատասխաներ խնամակալութեան այն յայտարարութիւններուն՝ որոնցմով կը ծանուցանէ թէ որբերուն բարոյական կրթութեան գործը բաղձացուած պայմաններով առաջ կը տարուի։ Ապահովաբար, ամսական 300 ղրուշի գումարով մը մինչեւ Եէտի Գուլէ երթալու եւ շաբաթներով հոն փակուած մնալու պատրաստ ուսուցիչներ չէ՛ որ պիտի կրնայինք կարող հռչակել այդ աստիճան փափուկ գործի մը։ Եւ տակաւին այդ տասնըհինգ ուսուցիչներուն մէջ կան անանկներ որոնք իրականութեան մէջ հազիւ 100–150 ղրշ. կը ստանան, վերը ըրածնիս միջին հաշիւ մըն էր միայն։

Մենք չենք ըսեր որ այդ որբանոցը չքննադատենք, քննադատութիւնը շատ բարերար բան մըն է անշուշտ, եւ մենք չէ՛ որ պիտի ուզէինք ուրանալ անոր օգտակարութիւնը։ Բայց ուրիշ բան է ճշմարիտ քննադատութիւնը, ուրիշ բան է խծբծանքը եւ քննադատութեան ձեւին տակ կատարուած ո՛ եւ է հաշուեյարդարութիւն՝ սափրիչներու, կամ ուրիշ ո՛չ նուազ ձեռնհաս (՞) անձերու կողմէ։ Ահագին խրամատ մը կայ այս կարգի ձեռնածութեանց եւ ճշմարիտ քննադատութեան միջեւ, խրամատ մը մանաւանդ որ ո՛չ քանի մը կոշտ ու հաստափոր բառախաղերով կրնայ գոցուիլ, ոչ ալ խանութպանի հռչակներով։

Այսպէս, ճշմարիտ քննադատ մը, Ս. Յակոբայ որբանոցին վրայ կարծիք յայտնելէ առաջ նախ պէտք էր քննել թէ ի՛նչ տարրերէ կը բաղկանայ պատսպարեալներուն ամբողջութիւնը, թէ ի՛նչ համեմատութեամբ հոգածութիւն ցոյց կը տրուի անոնց կրթութեան գործին, թէ հաստատութեան հսկողութեան կոչուած խնամակալութիւնը ի՛նչ միջոցներ ունի ձեռքը՝ այդ կրթութիւնը տալու համար։ Պէտք է նկատի առնէր մանաւանդ այն անձնուէր աշխատութիւնը զոր այսքան տարիէ ի վեր այդ հաստատութեան մէջ թափած է ու կը թափէ Տէր Ներսէս Նիկողոսեան էֆէնտի, կարող ու արժանի դաստիարակ մը որ արդէն իսկ արդիւնալի պաշտօնավարութեան գեղեցիկ անցեալ մը ունի իր ետին։ Նիկողոսեան էֆէնտի՝ ժամանակ առաջ ի՛մ ալ դաստիարակս եղած է, եւ ուրիշ ամէն մարդէ աղէկ գիտեմ թէ ո՛րն է իր թերի կողմը։ Իր յանցանքը սա է որ ռէքլամը չի սիրեր, լուռ մնջիկ իր գործին կը նայի, երկու տող գովեստ մուրալու համար խմբագրատունէ խմբագրատուն չի դեգերիր, աս ու ան չի խնկարկեր, ասոր անոր առջեւ գլուխ չի ծռեր անարժէք փառաբանանք մը գտնելու ակնկալութեամբ։ Կարճ խօսքով, իր անձնական արժանիքին ու կարողութեան վրայ վստահ մարդու տիպար մը, ինչ որ սկսած է հետզհետէ նուազիլ մեր մանաւանդ ուսուցչական մարմնին մէջ։

* * *

Քննադատենք որբանոցը, հոգ չէ, բայց գոնէ արդար ըլլանք մեր հետեւութիւններուն մէջ։ Ուղիղ խնդիր մըն է ասիկա՝ զոր անխիղճ մարդիկը միայն կրնան ոտնակոխ ընել։

Մէկ կողմէ կը գանգատինք թէ իսկապէս կրթութեան գործին նուիրուած ուսուցիչներ քիչ ունինք, թէ աւելի [illegible] նկատառումներով է որ շատեր այդ ասպարէզը կ'ընտրեն, ու միւս կողմէ ալ, չենք վարաներ մեր անձնական շահերուն զոհելու այն մէկ քանի անձնուէրները՝ որոնք դրամի սէրէն աւելի գործին սէրէն գրաւուած, աներկիւղ յարատեւութեամբ մը կ'աշխատին, եւ նոյն իսկ իրենց արդար իրաւունքը եղող բարոյական վարձատրութիւնն ալ, այսինքն հրապարակային գովասանքը չեն պահանջեր մեզմէ։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՆՀԵՏԱՑԱԾ ԴԷՄՔԵՐ

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

(ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Ճիշդ մէկ տարի եղաւ ողբացեալ Գրիգոր Շահինեանի մահը, ու ես դեռ նոր գրիչս ձեռք կ'առնեմ, իր յիշատակին տխուր նուէր մը ընելու համար։

Հազիւ հողին յանձնուած, համակիր գրիչներ՝ Մաչկեղ վարդապետ, Անտոնեան ու Յարութիւնեան եւ դեռ ուրիշներ՝ իրեն համար գրեցին ա՛յն, զոր կարելի էր, ի վեր հանելով գրական մարդուն արժանիքը։ Ես ալ, թէեւ ուշ, սակայն չեմ կրնար տեղի չտալ ներքին զգացման մը, խօսելու համար այդ անհետացած դէմքին վրայ։

95ի ամառը, արձակուրդի առթիւ, Մանիսայէ անցած միջոցիս, առաջին անգամ անձամբ տեսեր էի զինքը։ Շաբաթ կէսօր մը, տղաքները արձակելէ յետոյ —վերի գիւղի ուսուցիչն էր այն ատեն— եկեր էր իր խօսեցեալին տունը, ուր կը գտնուէի ես ալ։ Արդէն գիտէի թէ լաւ հայերէն գիտէր, կարող ուսուցիչ մըն էր եւ իմ պատանի երեւակայութիւնս կը պատրաստուէր սանկ տարիքոտ եւ պեխով մօրուքով մէկը տեսնել։ Անշուշտ շատ զարմացայ, երբ գիս ներկայացուցին հազիւ քսան տարեկան, լեցունկեկ, լայն ճակատով ու արտայայտիչ դէմքով ակնոցաւոր շնորհալի երիտասարդի մը։

Հազիւ կէս ժամ անցած էր մեր տեսակցութեան վրայ, ես արդէն իբր մանկութեան բարեկամի մը հետ կը խօսէի, ա՛յնչափ գրաւիչ, անկեղծ էր անիկա. իր խօսակցութեան, իր կեցուածքին մէջ չեմ գիտեր ի՛նչ մը կար, որ սէր ու պատկառանք միայն կը ներշնչէր։ Այն ատենէն մինչեւ 1902ի ամառը, հազիւ քանի մը անգամ կրցեր էի զինքը տեսնել։ Մեծ եղաւ ուրախութիւնս, երբ Իզմիր հաստատուելու մտադրութիւնը յայտնեց ինծի։

Մանիսայի քանի մը հոգաբարձուներու գծուծ ու փոքրոգի հալածանքներէն զզուած՝ հրաժարեր էր [illegible]

Զզուած բառը ամէնէն յարմարն է, որովհետեւ բոլոր զինքը ճանչցողներ լաւ գիտեն թէ, ի՛նչ ո՛ր աստիճան խղճամիտ ուսուցիչ մըն էր եւ թէ ո՛րքան սրտի մեծ ցաւ ունէր, հակառակ իր ջերմ փափաքին՝ պաշտօնը ձգելու։

Իզմիր եկեր էր, դարձեալ ուսուցչութեամբ պարապելու համար, բայց Մեսրոպեանի դասերը արդէն ըստ առաջնոյն բաժնուած ըլլալուն, չկրցաւ հոն պաշտօն գտնել։ Այս միջոցին Շահինեան ջլատուած՝ վաճառատուն մը գրագրութիւն ընել սկսաւ, սակայն իր հաստատ մտադրութիւնը, նոր սերունդին մտաւոր զարգացման անձնդիր աշխատութիւնը՝ առով ջուրը կ'իյնար։ Ուստի այդ գաղափարը իրագործելու դիմեց։ Վկա՛յ ասոր իր բարեկամներուն գրած նամակները, որոնցմէ խորհուրդ կ'ուզէր այս մասին, ինչ որ նոյն իսկ դատողութիւնն էր։ Անտոնեանին պատասխանը ինծի կարդացած միջոցին, երբ իրմէ սպասուած աշխատութիւնը, իր դերը համայնքին մէջ, մէկ խօսքով իր պարտականութիւնը կը յիշեցնէր բարեկամը, ուսուցչական խանդը զինքը գրաւած՝ բուն իսկ ներքին դրդումին ուժ տալով այդ տողերուն վրայ, համոզուած շեշտերով կը խօսէր։ Ա՛լ մտադրած էր ուսուցիչ մնալ եւ ընդունելու վրայ էր Էօտէմիշի մէջ ուսուցչական պաշտօն մը. երբ բարեպատեհ դիպուած մը, զինքը Մեսրոպեանի մէջ վար կը դնէր։ Շահինեան հայերէնի եւ պատմութեան դասախօս կարգուած էր. նաեւ իրեն առաջարկուած էր Ամերիկեան աղջկանց գոլէճի հայերէնի դասերը աւանդել։ Այսպէս, վերջնականապէս Իզմիր կը հաստատուէր Շահինեան։

* * *

Ծնողական ստիպումներու եւ տարբեր պատճառներու տեղի տալով, Շահինեան Դպրեվանքին վերջին տարին հեռացած եւ իր ծնած տեղը վերի գիւղ Մանիսա՝ ուսուցիչ եղած էր։ Միշտ մեծ գովեստով ու երախտագէտ սրտով խօսած է Դպրեվանքի վարիչներուն վրայ։ Իրեն շատ սիրելի էին դպրոցակիցները, շատերը, չըսենք ամէնը, սեւ սքեմին տակ հիմա։ Բայց ինչ որ ալ ըլլային հոն մեծնած ծանօթութիւնները, անշուշտ անոնք, ինչպէս ամէն ցայտուն դէմքերու, նոյնպէս Շահինեանին համար, հիմը միայն կազմելու սահմանուած էին ա՛յն ընդարձակ ու միայն մասնագիտական —բանասիրական— կարողութեանցը զոր դպրոցէն անդին, անդուլ աշխատութիւնը, անխոնջ ջանքը իրեն պարգեւած էր։

Քսանէն քսանեօթին մէջ, պարզապէս զարմանալի էր այն արդիւնքը զոր ինք առաջ կը բերէր։ Ըսինք թէ մասնաւորապէս բանասիրական աշխատութիւններով կը պարապէր, բայց հա՛րկ է ըսել թէ այն ցամաք ճիւղին մէջ, ուր շատ հաճոյք կը գտնէր ինք, ուսուցչութենէ աւելցած ժամերը գիտէր յատկացնել նաեւ գրականի միւս ճիւղերուն ալ, եւ աւելորդ է ըսել, ա՛յնքան յաջողութեամբ։ Թէեւ իր գրած ոտանաւորներն ու տեղական բարքերէ քաղուած նորավէպները թուով քիչ, բայց յաջող արտադրութիւններ էին։ Ցաւալի էր որ ի վերջոյ այս ետքինը մանաւանդ բանասիրութեան չափ իր զբաղման առարկայ չըներ, իր միտումներուն անսալով, որովհետեւ հո՛ն անշուշտ աւելի նպատակայարմար ասպարէզ մը պիտի կրնար գտնել, եւ անկասկած՝ արդէն իսկ կազմուած իր գաղափարները արտայայտել։

Մանիսայի երկսեռ աշակերտներու վերջին քննութենէն ետք, ներկայացուած «Թուրին սէրը» թատերգութիւնը, զոր շատ սուղ ժամանակուայ մը մէջ գրած ըլլալուն համար, կոկելէ յետոյ միայն տպել տալ կ'ուզէր, եւ դեռ մէկ քանի վէպերն ու վիպակները, դժբաղդաբար, անաւարտ եւ անտիպ մնացած են։

Բայց ինչպէս վերն ալ ըսինք, իր մեծագոյն զբաղումն էր կրօնաբանասիրականը եւ լեզուաբանութիւնը. ասոնցմով Արեւելքի մէջ այս մասին ունեցած յօդուածները, ո՛րչափ սիրով կը կարդացուէին ու կը գնահատուէին, նո՛յնչափ ալ ծանօթներու ակնդէտ սպասելու գրգիռ մը կուտար իր այս մասին գլխաւոր մէկ երկասիրութեան տպագրութիւնը։ Արդէն հազուագիւտ եւ խիստ պատուաբեր մեկենասի մը կողմէ եղած առաջարկը, զոր լրագիրները ժամանակին տեղեկացուցին, կենդանի ու կարկառուն նշանն է ա՛յն հետաքրքրութեան ու գնահատման, որու կ'ենթարկուէին, ըստ արժանւոյն, իր գրուածները։ Այդ սպասուած երկասիրութիւնը, եկեղեցական պատմութիւն մըն էր, զոր լրացուցիչ աշխատութեամբ մը, կ'ուզէր իբր մեկենասի եւ իր անուան արժանի գործ հրատարակել տալ, եւ ահա մահը իր տեսակին էն անարժանը ի յայտ կը բերէր . . .։

Չկարծուի սակայն, թէ Շահինեան արդի գրական մարդերը հեռուէն, իրենց գործերէն կը ճանչնար միայն։ Շատերու հետ գրաւոր շփման մէջ էր։

* * *

Շահինեան ծնողասէր որդի, կատարեալ ամուսին եւ բարի հայր մը եղած է։ Դեռ շատ փոքր, իր մայրին ու սրտին յարմար օրիորդի մը հետ ամուսնացած եւ գէթ ընտանեկան կարճ՝ այլ երջանիկ կեանք մը ունեցած է։ Տիկին Շահինեան Իզմիրի Ամերիկեան աղջկանց գոլէճին մէջ ուսած, շնորհալի ուսուցչուհի մըն էր Մանիսա, երբ ամուսնացան։ Երկուստեք սիրոյ վրայ հիմնուած ամուսնութիւնը, Շահինեանի գրական զարգացման ալ մեծապէս ու օգտակարագոյն կերպով նպաստած է։ Անցեալները երբ Բասմանի եւ կնկան անցուցած կեանքը կը կարդայի Ֆրանսերէն հանդէսի մը մէջ, չկրցի բուռն յուզման մը դիմադրել, մտաբերելով ու վերյիշելով նաեւ Շահինեանի եւ իր կողակցին ալ ունեցած նմանօրինակ կեանքը։

Իր սիրելի Ռոզան էր որ Շահինեանի գրածները մաքուրի կը քաշէր, առտուն կանուխ, անդուռ ձեռքով մը։ Ան էր իրեն թելադրիչը, գործօն ջիղը, զինքը քաջալերող ու մխիթարողը, ամէն ինչը։ Ո՛րքան սխրալի էր տեսնել զինքը, հազիւ պեխաւոր այդ երիտասարդը, իր մէկ հատիկ աղան ծունկերուն վրայ նստեցուցած, անոր խօսած, անոր ժպտած, կամ կամաց կամաց անոր բաներ մը սորվեցուցած ատեն։

Երկու երիտասարդ ամոլները զիրար շատ կը սիրէին եւ խե՜ղճ Տիկին Շահինեան չէ կրցած, իր մեծ կորուստին մէջ, մտաւորական հաւասարակշռութիւնը պահել։

* * *

Ջլատեցնող, յոգնեցնող, հոգեսպառ աշխատութիւնները, պաշտօն մը գտնելու համար, խախտեր էին վերջերս Շահինեանի առողջութիւնը։ Իզմիր հաստատուելէն քիչ յետոյ, հազիւ տուն մը վարձած եւ կինն ու զաւակը փոխադրած, ինֆլուէնցան՝ գէթ ինչպէս ըսուեցաւ առջի բերան, զինքը անկողին գամած էր։ «Բան մը չէ, Ռոզայիս Եազ կ'ընեմ կոր» ըսաւ։ Շաբաթներ անցան, հիւանդը, թիֆօի անուանով միշտ անկողինն էր։ Մեկնիլ ստիպուած ըլլալով, վերջին այցելութեանս, առողջութիւն մաղթեցի։ «Աղօթենք, եղբայր, աղօթենք» ըսաւ, հազիւ երկնցնել կարենալով տկար ձեռքը. ափին մէջ պահեց զայն բաւական ատեն ու «համբուրէ Լեւոնս» ըսաւ։ Երբեք չհասկցայ անոր նշանակութիւնը. հիւանդի քմահաճոյքին, սիրող երիտասարդ հօր մը ինքնասիրութեան վերագրեցի զայն, ա՛յնչափ հեռու էր ինձմէ մտածումը անդարձ կորուստի մը։ Վերադարձիս քիչ առաջ Ա. Մամուլին մէջ կը կարդամ բարւոքման շրջանը թեւակոխած ըլլալու լուրը. խինդս մեծ է։ Մէկ շաբաթ ետքը Իզմիր գալուս պէս կ'երթամ իրենց. դուռը կիսաբաց է, կը զարմանամ, բայց ո՛չ այնչափ որ ժպտադէմ ներս չմտնեմ. նախ աչքիս կը զարնեն [illegible] կընը, մայրը եւ զոքանչը։ «Ո՞ւր է Գրիգորը, ո՞ւր է» կը հարցունեմ ու լաց մըն է կը սկսի. այն ժամանակ միայն կը սկսիմ ըմբռնել. մահճակալը չկայ տեղը, ամէնը սեւ հագուած են, արցունքներ աչքերու մէջ. ու ես լուռ, ոտքի վրայ, առանց չիթ մը արցունք թափել կարենալու, կարծես քար կտրած կը մնայի հոն։

Մ. Մ.

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քաղաքիս եկեղեցիի սեփականութիւնը եղող 460 տարուան ձեռագիր Յայսմաւուրքի մը վաճառման առթիւ Կեդրոնի Տնտեսական Խորհուրդի տուած մէկ որոշումը կարգ մը խորհրդածութիւններ թելադրեց. կը փութանք հետեւեալ լրացուցիչ մանրամասնութիւնները հրատարակել ու նոյն Խորհուրդին ալ ուշադրութեանը յանձնել։

Ասիկա առաջինը չէ դժբաղդաբար որ եկեղեցինիս կը զոհէ այս տեսակ հնութիւններ, սոսկ մեր քանի մը անհատներու քմահաճոյքին ենթարկուած ըլլալուն համար։ Մեր նիւթէն չշեղինք սակայն։ Այս հնութիւն ըսուածներուն չորրորդին մէջ, չեմ գիտեր քանի՛ հարիւր տարուան հնութիւն մը ժամանակ առաջ, եթէ չեմ սխալիր, երեք հարիւր ոսկիէն աւելի գնահատուած ձեռագիր Աւետարան մը, որ մինչեւ վերջերս կը մնար՝ ոչ թէ եկեղեցիին մէջ այլ ծանօթ անհատի մը, անյայտ կը նկատուի հիմա։ Գալով խնդրոյ նիւթ եղող Յայսմաւուրքին, մեր գիտցածը, վարժարանին մէջ անկիւնը կը մնար, փոշիներուն մէջ կորսուած վիճակի մը մէջ. քանի մը տարիներէ ի վեր նետուած էր վարի յարկի սենեակին մէջ գտնուած պահարանին մէջ խորը։ Տարիէ մը ասդին է կարծեմ որ անկէ ալ անյայտանալուն հետեւանքով, հակառակ հետաքրքիր անձերու այնքան խուզարկութեանց, կարելի եղած չէր հետքը երեւան բերել. հիմա է որ իրողութիւնը մերկապարանոց մէջտեղ կ'ելլէ, այն է աբարքին ո՛րոնց կողմէ յղացուած ըլլալը, առանց անհատի մը գիտութեան ասկէ Կիրասոն տարուիլը եւ անկէ ալ ծանօթ անձի մը կողմէ Բարիզի Տ. Վռամշապուհ քահանային ուղարկուելով անոր միջոցաւ 15 անգլիական ոսկիի փոխարէն հնահաւաքի մը ծախուած ըլլալը։

Շիտակը ցաւելով է որ կը գրենք այս տողերը, այս օրինակ անպատուաբեր արարքի մը առթիւ, որուն նմանը տեսնուած կամ լսուած չէր գէթ մեզի համար. խնդիրը հոն է սակայն որ ան ալ արդէն Թաղականութեան օրով ու իր իսկ ձեռքով։ Երբ գտնուածին վրայ յաւելում մը ընել անկարող ենք, գէթ եղածէ՞ն ալ ի՞նչ կ'ուզենք։ Փոխարժէքը ի՛նչ եղած է, չըլլա՞յ թէ աս ալ հանգանակուելիքին մէջ անտարակոյս հաւաքուած հարիւրաւորներուն վաճառին մասնուած ըլլայ, ինչ որ եղան երէկի Դպրոցասիրացին 20 հատիկ դեղնորակները։

Այսպիսի կարեւոր հնութեան մը վաճառման հանդէպ Բարիզի հոգեւոր հովուին ունեցած ձեռնպահ վարմունքը [illegible] ա՛լ աւելի ապօրինակ կը գտնենք։ Ընդունինք պահ մը թէ այդ արարքին հեղինակները նուիրական յարգը պէտք եղածին պէս ըմբռնելու կամ գնահատելու յատկութենէն զուրկ են եղեր. բայց իրեն ի՞նչ է եղեր։ Իր դիրքը ու ապրած միջավայրը ի միտ բերելով է որ իր այդ մեղսակցութիւնը ա՛լ աւելի ցաւալի կը գտնենք։

Թրիպոլի — ՏԵՂԱՑԻ

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ

Ընդունելութիւններ Ելիզէի մէջ. — Դեսպանական մարմինը. — Բանախօսութիւններ. — Ռուսիա եւ Ֆրանսա։

Բարիզ 2 յուն. — Երէկ Նոր Տարւոյ առթիւ բոլոր նախարարները եւ Ծերակոյտին ու Երեսփ. Ժողովին դիւանները Ելիզէի պալատը գացին եւ պաշտօնապէս Նախագահ Պ. Լուպէի ներկայանալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին։ Յետոյ Նախագահը պաշտօնական թափօրով փոխադարձ այցելութեան գնաց Ծերակոյտին եւ Երեսփ. Ժողովին ատենապետներուն։ Կէսօրէն երկու ժամ ետքը Ելիզէի պալատին մէջ կատարուեցաւ դեսպանական մարմնոյն ընդունելութիւնը։ Դեսպանական մարմնոյն երէց անդամը՝ պապական նուիրակ Մոնսինեօր Լորենցելլի այդ առթիւ հետեւեալ բանախօսութիւնը արտասանեց.

«Պ. Նախագահ,

«Վերջացող տարին սկսող տարիին կը կտակէ միջազգային խաղաղութիւն մը որուն, քանի մը առիթներով եւ զանազան եղանակներով, մեծապէս նպաստած է Ֆրանսայի ընթացքը։ Ատիկա պատիւ մըն է անոր եւ բարեբաղդութիւն մը ամբողջ աշխարհի համար։ Այդ բարեբաղդութեան իրենց ջանքերը կ'ուղղեն նաեւ գիտութիւնը եւ կառավարելու արուեստը. եւ այդ ջանքերը տիեզերական յարգանքի կ'արժանանան, երբ ի գործ կը դրուին մէկ կողմէ խաղաղութեան առաւելութիւնները ծառայեցնելու բարոյական կեանքին ամրապնդմանը ու յառաջդիմութեանը, եւ միւս կողմէ ալ թող չտալ որ ժողովուրդներու առաքինութիւնը անշքանայ Պետութեանց ապահովութեանը հովանիին տակ։ Միթէ այդ սկզբունքները տիրապետելուն հետեւանքով չէ՞ որ քա-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (104)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Ժ.

— Կենանք ուրեմն, պատասխանեց կեղծ զուարթութեամբ մը պիտի ջանանք բաւել մենք մեզի։

Այր ու կին շարունակեցին առանձին ապրիլ, իրարու նկատմամբ ունեցած հոգածութիւններն ու յարգանքնին կրկնապատկելով. այդ երկու տառապեալ հոգիները կը մեղքնային իրար, բայց կատարեալ խոստովանութիւն մը ընելու արիութենէն զուրկ, եթէ ոչ լաւ փոփոխութիւն մը առաջ պիտի գար իրենց բարոյական վիճակին մէջ, չարիքը իր գագաթնակէտին բարձրացնելէ յետոյ։ Միթէ աւելի՛ տանելի չէր արտասուելը, իրարմէ կասկածելով միշտ։

Սակայն փոքր միջադէպ մը, որ սեպտեմբերի վերջերը պատահեցաւ, Բրավոնի դղեակէն քանի մը հարիւր մղոն հեռու, շատ մեծ փոփոխութիւն առաջ բերաւ անոնց կացութեան մէջ։ Հէքթոր Ֆիրմէն, որ կատակերգութեան նկատմամբ ունեցած սիրոյն կը միացնէր նաեւ որսորդութեան սէրը, խորհեցաւ Անգլիա ուղեւորիլ, Բարիզի շրջակայ լաւագոյն տուներուն մէջ կատակերգութիւններ ներկայացնելէ յետոյ։ Կ'ուզէր կաքաւ ու նապաստակ որսալ Նորֆոլքի մէջ։ Լորտ Մէլիվկրէյի կողմէ հրաւիրուած էր երկար ատենէ ի վեր, իր հետ օրական երեք–չորս հարիւր փամփուշտ սպառելու համար ճահճուտի անձայրածիր դաշտերուն մէջ, որոնք միակն են աշխարհիս վրայ։ Շաբաթ մը անցուց Կրէյ–Հաուզի մէջ, ուր իր ընկերոջ հետ որսի կենդանիներու ահագին կոտորած մը ըրաւ. որուն նմանը երբեք չէր տեսած, նոյն իսկ ամէնէն փառաւոր որսորդութեանց մէջ։ Յետոյ Ֆիրմէն, երիտասարդ Լորտ Ֆից–Կէրալտի կողմէ հրաւիրուած, Սկովտիա գնաց եւ վայելեց ամարանոց մը հիւրընկալութիւնը, դարձեալ որսորդութեամբ զբաղելու։

Իր մեկնումէն առջի օրը, զգօնիկ Ֆիրմէն, իր երազանքէն մղուած, բլուր մը բարձրացած ու նստած էր, իր նայուածքը ձգելով այն սքանչելի դաշտանկարին վրայ, որ իր առջեւ կը պարզուէր։ Ստորոտը, երկնագոյն լիճ մը կար մանիշակագոյն կարմիր լեռներով շրջապատուած, որո՛նց տխուր գագաթները կը ստուերագծուէին հեռուն, հիանալի թափանցկութիւն ունեցող կապտորակ մշուշին մէջ խորասոյզ։ Շքեղ արեւ մը կը լուսաւորէր այդ հիանալի տեսարանը, ու օդը այնքան պայծառ էր որ մարդուն աչքերը մինչեւ երկինքին խորը մխրճուիլ կը թուէին կարծես։ Խոր լռութիւն մը կը տիրէր, ու Ֆիրմէն յուզուած, հակառակ իր [illegible], որով միշտ ոտանաւոր կամ արձակ յիշատակութիւն մը ընելու պատրաստ էր, կեանքի ամէն պարագաներուն յարմարցուած, համր եւ հիացիկ կը մնար։

Ճամբուն վրայ լսուած ոտնաձայն մը վրդովեց զինքը՝ իր հայեցողութեան մէջ. դժգոհութեամբ դարձուց գլուխը։ Բայց իր դէմքը ուրախութեամբ խառն զարմացում մը յայտնեց, երբ տեսաւ որ իր հսկայ հովանոցը պարզած կը յառաջանար Տօվիլի իր սիրականը՝ Միս Կրիֆիթ։ Երեք քայլ հեռուէն կը հետեւէր Օր. Անտրիմէն։ Ոտքի ելաւ, ու երկու ձեռները դիմաւորելով.

— Աչքերուս հաւատալս չի գար, գոչեց Ֆիրմէն։

Այս վերջնոյն արձակած բացագանչութիւնը ճղեց հաճոյքի այն չափը, զոր Լիւսի զգացած էր Ֆիրմէնի հանդիպելով։ Յանկարծ կանգ առաւ մանկամարդ աղջիկը եւ յօնքերը պռստեց։ Սակայն չկրնալով կծիկը դնել, իր ճամբան շարունակեց ու Կրէֆիթի միացաւ, որ իր հոգեկան անբծութեամբ, ուժեղ ձեռքի սեղմումներ կը փոխանակէր Ֆիրմէնի հետ։

— Սիրելի օրիորդ, ինչպէս կ'ըլլայ որ Տօվիլի մէջ կը ձգեմ ձեզ ու Սկովտիոյ մէջ կը գտնեմ, լերան մը վրայ, լիճի մը դիմաց, ըսաւ Ֆիրմէն աշխոյժ միջնատակով մը։ Միթէ իրաւցնէ դո՞ւք էք։ Նոյն ինքն Տիանա Վէրնոնը չէ՞ք, Սըր Ուալթըր Սքոթի Ռոպ Րոյէն դուրս ելած։

— Պարզապէս, ես, Լիւսի Անտրիմէնն եմ, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը հանդարտօրէն։ Միս Կրէֆիթի հետ եկած եմ, ատեն մը իր ընտանիքին մօտ անցընելու համար։ Այս կողմերը հիանալի են։ Ինչպէս գիտէք, քալելը կը սիրեմ, ու ամէն օր կը չափչփենք հովիտը կամ լեռը։ Ատիկա է որ ինծի պատեհութիւն ընծայեց ձեզ տեսնելու հաճոյքը ունենալ։ Շա՞տ պիտի մնաք հոս։

— Ո՛չ... երկու–երեք օրէն Բարիզ դառնալու մտադիր եմ... Ձեր բարեկամներուն համար յանձնարարութիւններ ունի՞ք։

(Շարունակելի)

ղաքակիրթ աշխարհը մեծապէս յուզուեցաւ անհետացումով Լէոն ԺԳ.ի մեծ դէմքին որ իր քսանըհինգ տարուան քահանայապետութիւնը ազնուաբար նուիրեց մարդկութեան ամենամեծ շահերուն համար։ Արդարեւ ուրիշ կերպով կարելի չէ որ մարդոց կոնխատուութիւնը կարենայ գործակցիլ Աստուծոյ կառավարութեանը՝ ազգերու աւագութեան եւ փառաւոր բարգաւաճմանը համար։ Այդ պատճառով, Պ. Նախագահ, Նախախնամութեան կը մատուցանեմ մաղթանքներս զորս այսօր պատիւ ունիմ ձեզի համար ընելու իմ եւ իմ մեծանուն պաշտօնակիցներուս՝ դեսպանական մարմինին անունով. մաղթանքներ առողջութեան եւ երջանկութեան ձեր անձին համար, մաղթանքներ մեծութեան եւ յարատեւ յաջողութեան Ֆրանսայի համար»։

Պ. Լուպէ ալ սապէս պատասխանեց.

«Մոնսենեօր,

«Ձեր Վսեմութիւնը, ըսելով որ վերջացող տարին միջազգային խաղաղութիւն մը կը կտակէ սկսող տարիին, կը հաճի Ֆրանսայի ալ տալ անոր բաժինը այդ բարեբաստիկ կացութեան մէջ։ Ֆրանսա, սակայն, չի մոռնար թէ աշխարհ այդ առթիւ ո՛րքան պարտական է իմաստութեանը կառավարութիւններուն, որոնց մեծանուն ներկայացուցիչները հոս ողջունելով մեծ հաճոյք կը զգամ։ Միթէ այդ իմաստութեան եւ կրքերու առջեւը կարելի եղածին չափ առնելու մասին ցոյց տրուած կամքին արդիւնքը չե՞ն այն վերջին պայմանագրութիւնները զորս մեծ տէրութիւնները, մեր արտաքին քաղաքականութեան անխախտ սկզբունքները գնահատելով, ստորագրեցին ֆրանսական Հանրապետութեան կառավարութեան հետ։ Այդ տեսակ ցոյցեր պէտք ուրախացնէին ազնիւ սիրտը այն քահանայապետին որ, քառորդ դարու չափ, ուշադրութեամբ հետեւեցաւ քաղաքական բոլոր յեղաշրջումներուն, որո՛նցմէ կրնար օգուտ մը սպասել մարդկութեան համար։ Մենք ալ, մոնսենեօր, մասնակցեցանք այդ մեծ ցաւին որ ամէն կողմ պատճառեց այդ մեծ դէմքին անյայտացումը։ Շատ շնորհակալ եմ Ֆրանսայի եւ Հանրապետութեան Նախագահին նկատմամբ ձեր ըրած մաղթանքներուն համար։ Այդ մաղթանքները մենք ալ կ'ընենք այն վեհապետներուն համար որոնց ներկայացուցիչները ուզած են այսօր յայտնել մեր երկրին նկատմամբ իրենց սնած զգացումները։»

Պ. Լուպէ յետոյ մէկ քանի վայրկեան տեսակցեցաւ դեսպանական մարմինին իւրաքանչիւր անդամին հետ։ Նախագահը յետոյ ընդունեց զանազան պատուիրակութիւններ։

— Օտար վեհապետները եւ օտար երկիրներու ֆրանսական գաղթականութիւնները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Պ. Լուպէի։

— Ռուսիոյ պատերազմական Նախարար [illegible] նախարար Անտրէ զօրավարին.

«Այն պահուն երբ կը սկսի Նոր տարին, կ'ուզեմ Ձեր Վսեմութեան ուղղել, ֆրանսական քաջարի բանակին ներկայացուցիչը, իմ եւ պատերազմական պաշտօնարանին բոլոր սպաներուն մաղթանքները. Ձեր Վսեմութեան եւ ֆրանսական ամբողջ բանակին երջանկութեան ու բարօրութեանը համար։»

Անտրէ զօրավարն ալ սապէս պատասխանեց.

«Կը փութամ ֆրանսական բանակին հաղորդել ձեր ըրած մաղթանքները՝ անոր երջանկութեանը ու բարօրութեանը համար, ռուսական բանակին անունով։ Մեր երկու բանակները միացնող բարեկամութիւնը, փոխադարձ յարգանքի վրայ հիմնուած, ուրախութեամբ կը հաստատուի ամէն պարագաներու մէջ. ուրախ եմ Ձեր Վսեմութեան եւ ռուսական բանակին հաղորդելով մեր սրտալից մաղթանքները՝ բարօրութեան ու մեծութեան համար»։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսիա եւ Ճապոն. — Բէդերսպուրկի մէջ. — Բանակցութիւններ. — Զգուշական միջոցներ. — Գերմանական աղբիւրէ լուրեր. — Երկաթուղիներ. — Զինուորներու փոխադրութիւն. — Ալեքսէիէվ Մոլակալը

Բէդերսպուրկ, 1 յունվ. — Բէդերսպուրկի կէս-պաշտօնական գործակալութիւնը արտօնուած է յայտարարելու թէ Ճապոնի վերջին ծանուցագրին մէջ որոշ պայմանաժամ մը սահմանուած չէ Ռուսիոյ կողմէ տրուելիք պատասխանին համար։ Ռոսիա լրագիրը կը յայտարարէ թէ, վստահելի աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, ռուսաճապոնական բանակցութիւնները կատարեալ խաղաղասիրութեամբ առաջ կը տարուին։ Նոյն թերթը բոլորովին երեւակայական բաներ կը նկատէ Ճապոնի կողմէ Ռուսիոյ վերջնագիր մը ուղղուած ըլլալու զրոյցը, ինչպէս նաեւ այդ կարգի բոլոր տեղեկութիւնները։ Իրաւ է որ թէ՛ Ռուսիա եւ թէ Ճապոն զինուորական նոր միջոցներ ձեռք առած են։ Ռոսիա կ'ըսէ թէ այդ պարագան շուտով կը հասկցուի, քանի որ օտար սակիլ ուժովը Ճապոնի մէջ գրգռութեան պայքար մը կը մղէր Ռուսիոյ դէմ։ Ոչ միայն Մայրագոյն Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ ունեցած շահերը, այլ նոյն իսկ անոր մեծ տէրութեան արժանապատուութիւնը կը պահանջէին որ անհրաժեշտ հարկին մէջ գործածելու պէտք եղած միջոցները ձեռք առնել, որպէս զի կարենայ հանդարտութեամբ սպասել դէպքերու ընթացքին։

Փարիզ. — Բէդերսպուրկէն հետեւեալը կը հեռագրեն Լոքալ Անցայկրի. — «Այսօր այնպէս կը նկատուի թէ կացութիւնը շատ ծանրակշիռ է։ Նիքոլա կայսրը հազար բառով հեռագիր մը ստացաւ Ալեքսէիէվ ծովակալէն. անոր պարունակութիւնը այնքան կարեւոր էր որ Նախարարաց Խորհուրդը անմիջապէս արտակարգ գումարում մը հրաւիրուեցաւ։ Կայսրը անձամբ նախագահեց այդ նիստին որ Ձարսքոյէ-Սէլոյի մէջ կատարուեցաւ։ Պատերազմական նախարար Քուրոբաթքին զօրավարը որ այդ միջոցին Թաւրոն կը գտնուէր, իսկոյն կանչուեցաւ։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆ կոմսը, ծովային նախարար Աւէլան ծովակալը եւ Մայրագոյն Արեւելքի գործերուն համար կազմուած յանձնաժողովը ամբողջութեամբ։ Նիստը բաւական ժամանակ տեւեց։ Կ'ըսուի թէ այդ խորհրդակցութեանց արդիւնքը այն է որ Ռուսիա կը պնդէ նախապէս իր ըրած գլխաւոր յայտարարութեանց վրայ։ Ռուսիոյ պատասխանը որ արդէն ղրկուած է Ճափոնի կառավարութեան։»

Մոսկուա. — Կը ծանուցուի Ռուսիոյ հարաւային արեւմտեան, Խարքովի եւ Նիքոլայեվի երկաթուղիի Ընկերութիւնները հրաման ստացեր են մեծաքանակ վակոն, վայրաշարժ եւայլն մատակարարել Սիպերիոյ ու Մանչուրիոյ գիծերուն համար։ Այդ որոշումը նշան մը կը նկատուի թէ Ռուսիա համոզուած է որ առանց ժամանակ կորսնցնելու զինուորական մեծ զօրութիւն մը ղրկելու է Մայրագոյն Արեւելք։

Լոնտոն. — Նիքոլայեվէն հեռագիր մը զոր երէկ կը հրատարակէր Լոնտոնի Թերթ մը, կը ծանուցանէր թէ ռուսական Քազան ու Եկատերինոսլավ շոգենաւերը, կամաւոր նաւատորմէն, որոնք Բոռ-Սայիտ ժամանած էին, հեռագրական հրաման ստացած են ռուսական ջուրերը դառնալու։ Այդ լուրը սխալ է, ինչպէս կ'երեւայ Ռոյթերի կողմէ Բոռ-Սայիտէն հաղորդուած հետեւեալ հեռագրէն։ — Ռուսական Քազան փոխադրանաւը, որուն մէջ կան երկու հազար զինուորներ՝ Բորթ-Արթուր երթալու համար, երէկ Սուէզի ջրանցքը անցաւ։»

— Ճիպրալթարէն կը հեռագրեն թէ ռուսական երկու թորփիլանաւեր՝ թիւ 121 եւ 122, որոնք Մայրագոյն Արեւելք կ'ուղեւորէին, Ճիպրալթար ժամանեցին։ Վաղը Պիզէրթա պիտի երթան, ուր կը գտնուի ռուսական նաւատորմիղը։

— Սթանտարտի Օտեսայի թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ ռուսական փոխարքային ազդեցութիւնը աւելցնելու համար, ռուս կառավարութիւնը որոշած է երկրորդ կարգի Ալմաս նոր յածանաւը Ալեքսէիէվ ծովակալին տրամադրութեանը տակ դնել։ Այդ յածանաւը, որ վերջերս յաջող փորձեր կատարեց Ռեվալի եւ Լիպաուի միջեւ, իբրեւ զբօսանաւ պիտի ծառայէ ու կահաւորուած է Բոլեարնաա Զուեզսա եւ Շթանտարտ կայս. զբօսանաւերուն պէս։ Հինգ հարիւր նաւաստի ունի։ Ալմաս յառաջիկայ ամառուն Մայրագոյն Արեւելք պիտի ուղեւորի։

ՍՊԱՆԻԱ

Փիլիպպեանց կրօնականներ. — Վերադարձի մտահոգութիւններ. — Դժգոհութիւնը Սպանիոյ մէջ։

Մատրիտ, 2 յունուար. — Սպանիոյ բոլոր կուսակցութեանց լրագիրները կը գուշակեն թէ անպատեհ արտայայտութիւններ պիտի կատարուին, երբ Փիլիպպեանց կղզիներէն վտարուած վեց հազար վանականները եւ ճիզուիթները Սպանիա ժամանեն յունուարի վերջերը։ Միանգամայն կը վախցուի այն տեսակ մը յուզմէն զոր պիտի կատարեն Սպանիոյ կրօնական միաբանութեանց դէմ՝ այն դրամական հատուցումներուն շնորհիւ զորս ստացան Միացեալ Նահանգներէն։ Այդ կրօնականները ոչ միայն միսիոնարութիւններ էին Մայրագոյն Արեւելքի կղզիներուն մէջ, այլ նաեւ ճարտարագործներ, երկրագործներ, վաճառականներ եւ սեղանաւորներ։ Սպանիա վերադարձող այդ կրօնականները պիտի աւելցնեն թիւը այն 13,000 վանականներուն եւ ճիզուիթներուն որոնք հանրային կրթութեան գործին կ'աշխատին։ Հետեւաբար նախկին գաղթավայրերէն կրօնականներու այդ վերադարձը դժգոհութիւն կը պատճառէ Սպանիոյ կրօնականներուն։

— Ազատական կուսակցութեան լրագիրները խստիւ կը քննադատեն Տոմինիքեան միաբանութենէն Տ. Նոզալէնտայի անուանումը՝ իբրեւ արքեպիսկոպոս Վալանսի, մինչդեռ գաղթավայրերուն կորուստէն ի վեր իրարու յաջորդող նախարարութիւնները վտարած էին Սպանիոյ մէջ թեմ մը տալ Փիլիպպեանց սպանիական վերջին արքեպիսկոպոսին, վասն զի մինչ քննադատուած է անոր ընթացքը Մանիլայի անձնատուր ըլլալէն առաջ եւ մանաւանդ վերջը, Ամերիկացիներուն նկատմամբ անոր ցոյց տուած համակրութիւնը եւ անոր մեքենայութիւնները զորս կ'ընէր ամէնէն աւելի կրօնական միաբանութեանց շահերէն ներշնչուելով։

ԱՆԳԼԻԱ

Նոր տարին. — Լրագրական յօդուածներ. — Վերջացող տարւոյն դէպքերը. — Նոր լրագիր մը. — Իտալաբրիտանական դաշնագրութիւն։

Լոնտոն, 1 յունուար. — Լրագիրները ընդարձակ յօդուածներ կը հրատարակեն, Նոր Տարուան առթիւ, թուելով վերջացող տարւոյն կարեւոր դէպքերը։ Տէյլի Նիւզ կ'ըսէ. — «Տարւոյն սկիզբները յուսացած էինք թէ Թրանսվալի պատերազմին աւարտիլը եւ Պ. Չէմպրլէնի հարաւային Աֆրիկէ ուղեւորիլը բարօրութեան թուական մը պիտի բանային Անգլիոյ համար։ Այդ յոյսը չիրականացաւ։ Հարաւային Աֆրիկէն հիմա պատերազմէն առաջուան թուականէն աւելի դժբաղդ է եւ ապագան շատ մութ։ Ներքին քաղաքականութեան գլխաւոր իրողութիւնն է յետադարձ շարժում մը՝ դէպ ի քաղաքականութիւն մը որ վաթսուն տարիէ ի վեր լքուած է։ Այդ քաղաքականութեանէն ամէն եռանդոտ կուսակիցները զայն կը պաշտպանեն, իրենք իսկ ըսելով որ Անգլիոյ վաճառականութիւնը վտանգի տակ է եւ սկսած է իյնալ։» Պահպանողական լրագիրներն ալ կը յայտարարեն թէ Անգլիոյ կացութիւնը առաջուան պէս զօրաւոր չէ։ Ելմտական վիճակը յայտնի կ'ըլլայ «ռանթ»ին անկումով այն տեսակ թուանշանի մը որուն նմանը չէ տեսնուած Նափոլէոն Ա.ի հետ կատարուած պատերազմներէն ի վեր։ Բոլոր լրագիրները յոյս կը յայտնեն թէ նոր տարին չսկսի մեծ պատերազմով մը որ վրդովիչ սպառնալիք մը պիտի ըլլայ Եւրոպայի խաղաղութեան համար, եւ մանաւանդ վնասակար՝ բրիտանական տէրութեան։

Լոնտոն, 2 յունուար. — Լոնտոնի մէջ նոր լրագիր մը պիտի սկսի հրատարակուիլ յունուար 4ին։ Անոր տէրն է Պ. Սմիթ, Պետերսներուն մեծ բարեկամը։ Նոր լրագիրը պիտի կոչուի Տէյլի Բէյբըր եւ ամէն օր կէս օրին մօտ պիտի հրատարակուի։ Ցրուումը պիտի կատարեն աղջիկներ։ Լոնտոնի մէջ կեդրոններ հաստատուած են այդ լրագրին վաճառմանը համար։ Այդ տեղերը ընթերցման սրահներ ալ պիտի հաստատուին, նաեւ մատենադարաններ եւայլն։ Այդ լրագրին հրատարակութիւնը ծանուցանելու համար «ռէքլամ»ի նոր ձեւ մը ընդունուեցաւ։ Այսօր ղեկավար օդապարիկ մը Լոնտոնի վրայ շրջան կը կատարէր եւ ծանուցումներ ու «չէք»եր վար կը նետէր՝ 5 շիլինէն մինչեւ 10 ոսկի արժողութեամբ։ Շատ ծանուցումներ ժողվուեցան, բայց շատ քիչ «չէք»եր։

— Հռոմէն այս առտուան լրագիրներուն հաղորդուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ իրաւարարական դաշնագրութեան մը ընդհանուր գիծերը որոշուած են։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Հրդեհ մը. — Ծնունդի ծառին առթիւ. — Մեծ խուճապ։

Նիւ-Եորք 1 յունուար. — Այս իրիկուն չորրորդ փողոցին Բարք աւընիւին Մաբէր-Հիլ օթէլին մէջ, կոլումպատէրի մը տղաքը Ծնունդի ծառ մը վար ձգեցին դիպուածաւ վեցերորդ յարկին մէկ սենեակին մէջ։ Լապտերները այրելով օթոցները բռնկեցան. իսկոյն կրակը տարածուեցաւ. [illegible] հազիւ կրցան իրենց կեանքը ազատել ազատարար սանդուխներով։ Բոցերը անհուն արագութեամբ կը տարածուէին ամբողջ եօթներորդ յարկին մէջ։ Հրդեհը վրդովիչ համեմատութիւններ կը ստանար։ Նրբանցքները մուխով լեցուած էին։ Օթէլին միւս յարկերուն բնակիչները թէեւ նախապէս չէին վախցած, բայց հետզհետէ կ'աճապարէին։ Կարասիներն կը փախցնէին նրբանցքներէն անցնելով։ Մեծ խուճապի մը մատնուած։ Վերջապէս կարելի եղաւ մարել հրդեհը։ Ոչ ոք վիրաւորուած էր։ Կրակէն աւելի ջուրերը վնաս հասուցին՝ յուզումը շատ մեծ էր, վասնզի տակաւին չէր մոռցուած Չիքակոյի թատրոնին ահռելի հրդեհը։

ԱՀՌԵԼԻ ՏՐԱՄ

Նոժան-Սիւր-Մառնի մէջ գործուած ոճիր. — Դիակին երեւան հանուիլը. — Երկաթէ ձողերով սպաննուած. — Ոճրագործներու շուարումը. — Ոստիկանական քննութիւն. — Խորհրդաւոր գործ մը։

Բարիզ 1 յունուար. — Քինքանայով դարմանման Ընկերութեան Նոժան-Սիւր-Մառնի մէջ ունեցած գործարանը թատր հանդիսացաւ, երէկ, ահռելի տրամի մը, որ տակաւին լուսաբանուած չէ։ Շամբինիէն հաստատ մը, Պ. Լէոն Վօքրլէն, երեսունըմէկ տարու, սպաննուեր է այդ հաստատութեան գիշերային երկու պահապաններուն կողմէ, որոնք յետոյ փորձեր են անհետացնել զոհին մարմինը, ջեռուցման սրահին հնոցին մէջ այրելով զայն։ Կռիւ մը հետեւանքով գործուած ոճիր է թէ կանխամտածուած սպանութիւն։ Ցայտնի չէ դեռ։ Ահաւասիկ ինչպէս երեւան հանուեցաւ զոհին դիակը եւ ինչ պարագաներու մէջ գործուեցաւ ոճիրը, չարագործներու խօսքին նայելով։ Ամէն իրիկուն երկու գործաւոր պարտաւոր էին հսկել կարգաւ։ Ասոնք պարտաւոր էին նաեւ հսկել որ ջեռուցման սրահի հնոցը չմարի։ Արդ, երէկ առտու, սովորական հսկողներէն՝ Պ. Լօրանժէ, երբ իր աշխատութեան գլուխը անցնելու համար, ջեռուցման սենեակը կը մտնէր, զարմանքով տեսաւ որ պարապ էր անիկա։ Երկու պահապանները, Բոլամպէլ ու Բուրթէն, անհետացած էին։ Տակնուվրայութիւն մը կար սրահին մէջ։ Գետնին վրայ խառնիխուռն տարածուած էին գլխարկներ, հագուստներ, կօշիկներ եւ կոտրած գաւաթներ ու շիշեր, ինչպէս նաեւ գործիքներ։ Հնոցպանը խորհեցաւ թէ պահապանները տարեգլուխի առթիւ դուրս ելած էին, ուստի որոշեց մօտակայ գինետունները երթալ, զանոնք գտնելու համար. դուրս ելլելու վրայ էր, երբ ծուած սաւան մը նշմարեց։ Մօտեցաւ եւ ահարեկման ճիչ մը խեղդուեցաւ կոկորդին մէջ։ Կարմրած հնոցին բերնին առջեւ մարդու մը դիակը փռուած էր։ Գլուխը ածխացած, տձեւ ու սեւորակ զանգուած մը կը ձեւացնէր. Հնոցպանը նախ պահապաններէն մէկուն մարմինը կարծեց եւ գնաց ոստիկանութեան իմացուց խնդիրը։ Գործարանը ամբողջ խուզարկուեցաւ, միւս պահապանը գտնելու համար, բայց ի զուր։ Պահապաններուն տուները քանի մը ոստիկաններ ղրկուեցան։ Այս վերջինները քիչ յետոյ գործարան դարձան, իրենց հետ բերելով երկու պահապանները, որոնք հանդարտօրէն կը քնանային իրենց բնակարաններուն մէջ։ Ոստիկանութեան քոմիսէրին կողմէ հարցաքննուելով յայտարարեցին թէ միասին տօնած էին տարեգլուխը եւ թէ քիչ մը գինով ըլլալնուն՝ տուն դարձած էին։ Իսկ երեւան հանուած դիակի մասին զարմանք յայտնեցին։ Սակայն ոստիկանութեան քոմիսէրը դիտեց որ պահապաններէն Բոլամպէլի ականջը ուռեցած էր։ Ուստի միւս ընկերը՝ Բուրթէնը դուրս հանել տուաւ եւ Բոլամպէլի հարցուց թէ կռուած էին։ Ցետոյ անոր առջեւ դրաւ փոքր հայելի մը։ Այս անգամ, Բոլամպէլ սթափելով իր գինովութենէն, այլայլեցաւ։ Վերջապէս, իրեն ուղղուած հարցումներէն բռնադատուած՝ սա խոստովանութիւնները ըրաւ. «Ժամը տասնըմէկին, Բուրթէն ու ես հնոցին քով նստած էինք, երբ մարդու մը ներս մտնելը տեսանք։ Անիկա խնդրեց որ քիչ մը տաքնայ մեզի հետ։ Պատին վրայէն ցատկելով ներս մտած էր։ Դատարկապորտ մըն էր այդ մարդը, որ խնդրեց մենէ չվռնտել զինքը։ Ժամ մը չափ վար դրինք զայն ու միասին ծխեցինք։ Ցետոյ իրեն հասկցուցինք թէ մեկնելու առենը եկած էր։ Մարդուկը մերժեց դուրս ելլել, ու ասոր վրայ վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ։ Ցանկարծ րէվոլվէր մը հանեց գրպանէն եւ վեց գնդակներն ալ մեր վրայ պարպեց։ Ես թեթեւապէս վիրաւորուեցայ ազդրէս, իսկ ընկերոջս գլխին վրայէն անցաւ գնդակը։ Կ'երեւակայէք մեր զգացած զայրոյթը։ Երկուքնիս ալ մէյ մէկ երկաթէ ձող առինք ու մարդուն վրայ իյնալով կարգաւ հարուածներ իջեցուցինք։ Իսկոյն գետին ինկաւ ու ալ եւս չշարժեցաւ։ Երբ անձամբ օթին մօտ գացի՝ ի՛նչ եղած ըլլալը հասկնալու համար, ա՛լ եւս չէր շնչեր ան։ Ասոր վրայ, վախ մը պատեց մեզ։ Բուրթէն առաջարկեց հնոցին մէջ նետել դիակը, բայց ես մերժեցի։ Ընկերս բարկացած, վրաս յարձակեցաւ ու ականջս զարկաւ։ Ես տուն դարձայ ու պառկեցայ։ Բուրթէն մինչեւ հնոց քաշքշած ըլլալու է դիակը, իմ մեկնումէս յետոյ։»

Ցետոյ հարցաքննուեցաւ Բուրթէն, որ բաւական տարբեր յայտարարութիւններ ըրաւ. «Ժամը տասնըմէկին, գործարանին մէջ պտոյտ մը կատարելու համար, ջեռուցման սենեակէն հեռացած էի. երբ հոն դարձայ, Բոլամպէլ անծանօթ մարդու մը հետ կը կռուէր, զոր իբր իր մտերիմը ներկայացուց։» Բուրթէն քիչ մը առաջ ընկերոջը կողմէ պատմուած սպանութեան արարքը նկարագրելէ յետոյ յարեց. «Միայն ես չտարի դիակը մինչեւ հնոց։ Իրաւ է որ երբ մարդուն մեռնիլը հաստատեցինք, երկուքս ալ դիակը անհետացնելու գաղափարը ունեցանք։ Գլխէն ու ոտքերէն բռնելով հնոցին քով տարինք։ Բայց անոր բերանը շատ նեղ ըլլալուն, չկրցինք ներս մտցնել։ Ցետոյ տեսնելով որ անօգուտ է, ձգեցինք դուրս ելանք ու տուն դարձանք։» Այս յայտարարութիւններէն յետոյ ոստիկանութեան քոմիսէրը մանրակրկիտ խուզարկութիւն մը կատարել տուաւ ջեռուցման սրահին մէջ, ուր րէվոլվէր մը երեւան ելաւ, գնդակները ամբողջովին պարպուած։ Մօտակայ պատին վրայ կը տեսնուէին կապարներու հետքերը։ Դիակին գրպանները խուզարկելով երկու նամակներ երեւան ելան, որոնցմէ մէկը նպարավաճառի մը իսկ միւսն ալ կնոջ մը ուղղուած էին։ Ոստիկանութեան քոմիսէրը կարդաց այդ նամակներուն ստորագրութիւնը, որ Լէոն էր։ Իսկոյն երկու ոստիկան ղրկուեցան նամակի տէրերուն, որոնք յայտարարեցին թէ իրենց բարեկամներէն մէկուն գիրին կը նմանէր. անիկա կը բնակէր Բլան-Շամբինիի մէջ, Սէն-Արնօ փողոց։ Այս վերջին հասցէին գացին երկու ոստիկանները եւ սորվեցին թէ Պ. Լէոն Վօքրլէն առջի օրուընէ ի վեր անհետացած էր։ Իրիկուան ժամը իննին դուրս ելած էր, երկու նամակ թղթատարատուն յանձնելու համար։ Լէոն Վօքրլէնի եղբայրն ալ հարցաքննուեցաւ, որ յայտարարեց թէ անոր ներկայութիւնը այդ գործարանին մէջ՝ անբացատրելի էր եւ թէ ո՛չ եւ է պատրուակով հոն տարուած ըլլալու էր։ Խեղճը գրեթէ 2000 Ֆր. հասոյթ ունէր. տարիէ մը ի վեր հիւանդ ըլլալուն՝ գործէ քաշուած էր։ Իր ուղղամիտ մարդ եւ հեզահամբոյր բնաւորութեան տէր ճանչցուած էր։ Եզրակացուց թէ իր եղբայրը դաւելի ծուղակի մը զոհ գացած էր հաւանաբար։ Երկու պահապաններուն տուներն ալ խուզարկուեցան, բայց բան մը երեւան չելաւ։ Տարաբախտ Վօքրլէնի մարմինը Մորկ ղրկուեցաւ, ուր դիազննութիւն պիտի կատարուի։ Երկու պահապաններուն մարմինները քննուելով զանազան կապտուկներ ու սկրթուքներ երեւան հանուեցան, որոնք յայտնի չեն թէ ինչի արդիւնք են։ Երկուքն ալ բանտարկուած են հիմա։

ԱՂԷՏԱԼԻ ՀՐԴԵՀ

Իրոքուա թատրոնը. — Տնօրէններուն յայտարարութիւններ. — Ձերբակալութիւններ։

Լոնտոն, 2 յունուար. — Իրոքուա թատրոնին տնօրէնները՝ Պ. Պ. Տէվիս ու Հէրրի յայտարարեցին թէ հրդեհը նախ սկսած էր թատերաբեմին լաթէ վարագոյրին բռնկելէն։ Թատրոնին ջրհանկիրները եւ ելեկտրական պաշտօնեաները թէեւ ամէն ջանք ըրեր են, սակայն ջրհանները աւրուած ըլլալով կարելի չէ եղած վտանգին առաջքը առնել։ Տնօրէնները յարեցին թէ թատրոնը քսանըհինգի չափ դուռներ ունէր դուրսէն բացուող, սակայն խուճապին առեն կարելի չէ եղած զանոնք բանալ։ Թատրոնին պաշտօնեաները պէտք եղած միջոցները կարենալ ձեռք առնելու համար ժողովուրդը հանդարտեցնելու աշխատեր են, բայց արդիւնք մը չէ ունեցեր։ Թատրոնին մէջ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ զգուշական միջոցներ կային։ Թատերաբեմին դոյքերէն, վարագոյրներէն եւ հագուստներուն սենեակէն զատ թատրոնին մէջ այրելիք ուրիշ բան մը չկար։ Իրոքուա թատրոնը, միւս թատրոններէն աւելի մուտքի ու ելքի դուռներ ունէր։

Նիւ-Եորք. — Ձերբակալման հրամանագիրներ տրուեցան թատրոնին երկու տնօրէններուն եւ շէնքը կառուցանող ճարտարապետ Պ. Ուիլլէմի դէմ։

— Թատրոնին լուսաւորման մեքենան վարող պաշտօնեան ձերբակալուեցաւ։

— Աղէտին առեն մեռնողներուն մէջ օտար հպատակ անգլիացի կին մը միայն կայ։

— Մեռեալներուն թաղումը կը շարունակուի։ Բոլոր եկեղեցիներու զանգակները տխուր կը հնչեն։ Չիքակոյի բոլոր շէնքերը սեւ շղարշներով ծածկուած են՝ սուգի համար։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արքայական նուէր. — Ձմեռը Ռուսիոյ մէջ. — Չինացի բժիշկներ։

Անգլիոյ Ալեքսանտրա թագուհին մեռնող սպաներուն այրիներուն եւ աղջիկներուն նուիրեց 10,000 անգլիական ոսկիի գումարը, զոր Անգլիա բնակող Աւստրալիացի մը նուիրած էր Ն. Վեհափառութեան թագադրութեան առթիւ, նաեւ 5000 անգլիական ոսկիի ուրիշ գումար մը։ Նոյն ստակին վարչութիւնը այս միջոցիս քսանըչորս կարգի վրայ յարկաբաժիններ կը շինէ, նաեւ ուրիշ տուներ ալ պիտի կառուցուին, ընդամէնը 30,000 ոսկիի ծախքով։ Կառավարութիւնը նոյն տուներուն եւ յարկաբաժիններուն շինութեան համար 3 ու կէս անգլիական արտավար ընդարձակութեամբ հող տուած է եւ շինուածներն ալ տուրքէ ազատ պիտի ըլլան։

— Ամբողջ Կեդր. եւ Հիւսիսային Ռուսիոյ մէջ ձմեռը այս տարի շատ տարբեր է։ Դեկտեմբեր ամիսը կ'անցնի եւ տակաւին ձիւն չկայ։ Ցուրտը խիստ է եւ գետնէն բխած սառնութեան միանալով տարօրինակ երեւոյթ մը կ'ընծայէ Ռուսիոյ ներսերը. խիտ մշուշներ [illegible] որ առողջապահական յոռի արդիւնքներէն զատ, գէշ կ'ազդէ նաեւ Ռուսիոյ վրայ, որովհետեւ բացի մեծ քաղաքներէն Ռուսիոյ մէջ անցանելի ճամբաները ձիւնէն կը կազմուին։ [illegible] անհրաժեշտ է ներքին Ռուսիոյ համար, եւ առանց անոր՝ ճամբաները անանցանելի են։ Բնակիչներուն համար շատ մեծ կորուստ մըն է ասիկա։ Մոսկուայի մէջ հիւանդութիւնները յաճախադէպ են տարօրինակ կլիմայական պայմաններուն հետեւանօք։

— Չինու մէջ եղած սովորութիւն մը կայ, որուն հետեւելու պարտաւոր են բոլոր բժիշկները։ Երբ գիշերը վրայ հասնի, ամէն բժիշկ պէտք է իր դուռը վառուած լապտերներ կախէ, այնչափ թուով որչափ որ մեռած յաճախորդ ունեցած է տարուան ընթացքին մէջ։ Այս կերպով շատ մը բժիշկներ դիւթական լուսավառութիւն մը կ'ընեն։ Վերջերս Մանկօլ մը, որուն կինը հիւանդ էր, բժիշկ մը փնտռեց որուն տան ճակատը վեց լապտեր միայն կար։ «— Դուք բժի՞շկ էք, հարցուց։ — Այո՛։ — Ո՞րչափ ատենէ ի վեր։ — Այս առաւօտնէ ի վեր։» Այդ օրէն ի վեր Մանկօլը խոյս կուտայ բժիշկներէ։

ՑԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔԹ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷ)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

կանանց հիւանդութեանց, մանկաբարձ, վիրաբոյժ

Բերայի դարմանատունը փոխադրած է՝ կրկին Բերա Սագըզ Աղաճ փողոց, թիւ 26, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջ ժամը 1—4 (Ը. Ե.)։

Ժամադրութեամբ՝ կէս օրէն առաջ։

Կարօտ հիւանդները կը դարմանէ Բերայի (Սր. Երրորդութեան եկեղեցւոյ) Ազգասիրական դարմանատունը՝ ամէն հինգշաբթի առաւօտէն մինչեւ կէս օր։

Ծանօթ.— Վիրաբուժական, ուղղամարմնական (orthopédique), ծննդաբերական եւ ամէն կերպ արգանդի հիւանդութեանց շատ կարեւոր գործողութիւնները ընտանիքներու տուներուն մէջ՝ կատարեալ ապահովութեամբ եւ մեծ յաջողութեամբ կարենալ կատարելու համար՝ գիտական ամենավերջին մեթոտներու համապատասխանող կատարելագործեալ գործիքներու մանրամասն ամբողջութիւնը հայթայթած է։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլայի առաջին ատեանը տրուեցաւ Պուլկարիոյ գոմիսէրութեան թուրքերէնի առաջին քարտուղար Րէֆիք պէյի, Միւթէմէտիզի ատեանը՝ առեւտրական գործոց տնօրէն Մինիֆ պէյի եւ Սանիէ ատեանը՝ արձանագրութեանց տեսուչ Սատաթուլլահ էֆ.ի։

— Միւթէմէտիզի ատեանը՝ Մալիւմաթ ու Սէրվէթ լրագիրներու քարտուղարներէն Նէջիպ էֆ.ի։

— Տարիւլլէֆագայի տնօրէն անուանուեցաւ կրթական Նախարարութեան Խորհուրդին անդամ Րաուֆ էֆ., պահելով հանդերձ իր այդ պաշտօնը։

— Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին մակոյկավարներու պետ Թուֆան փաշայի, Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Իզմիրի վաճառականներէն Պ. Էրնէսթ Էպօթի, Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ արքունի շէնքերու առաջին մատակարարող Րագըպ էֆ.ի եւ Պուլկարիոյ գոմիսէրութեան թարգման Պալճով էֆ.ի։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ նահանգին մէջ, նախապէս շինուած 3,604 բնակարաններէն զատ, այս անգամ ալ 741 բնակարաններ շինուած են։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԹԵԼԵՐ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը հրամայեց պէտք եղած տեղերը որ առանց ժամանակ անցնելու, շուտով կատարեն Միտիլի ու Վասիլիքոյի եւ շրջականներուն հեռագրական նոր թելերու շինութիւնը։

ՊԵՇԻԿԹԱՇԻ ոստիկանապետ Հաճի Հասան փաշայի փեսան՝ Ֆէրիտ Սալիհ փաշա որ ժամանակէ ի վեր հիւանդ է, սկսած է ապաքինիլ։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Անատոլուի երկաթուղիի Ընկերութիւնը նկատելով որ Պաղտատի երկաթուղիին առաջին մասին շինութեամբը Գոնիայի եւ Էրէյլիի կողմերուն արգասաւոր տեղերը եւ Անատոլուի միւս կողմերուն արգասաւոր տեղերը երկաթուղիին միացնելիք ճամբաներէն մէկ քանին անգործածելի վիճակի մէջ կը գտնուին, խնդրեց հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութենէն հարկ եղած հրամանները տալ որոնց որ անկ է, որպէսզի այդ ճամբաները վերաշինուին եւ նորոգուին։

ՃՈՐՀԱՆԿԻՐ զօրքերուն հրամանատար Զէյնէլ փաշա, առջի օրը, պետական Խորհուրդին հրաւիրուելով կարգ մը բացատրութիւններ տուաւ իր այն ծրագրին համար, որով զանազան միջոցներ առաջարկած էր հրդեհները շուտով մարելու մասին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ մէջ Նոյեմբեր ամսուն կատարուած կալուածներու առուծախի գումարն է 8,782,844 ղրուշ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Հանրապետութեան նախագահը, հեռագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհափառութեան կողմէ ղրկուած շնորհաւորական հեռագրին համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՔՈՒՊԱ. — Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, ծանուցուեցաւ պէտք եղած տեղերը թէ Քուպայի կողմէ մինչեւ որ օսմ. երկիրներուն մէջ հիւպատոսներ կարգուին, օսմ. երկիրները գտնուող Քուպացիներուն շահերը պիտի պաշտպանեն Մ. Նահանգաց հիւպատոսները։ Թուրքիոյ եւ Քուպայի միջեւ հիւպատոսական պայմանագրութիւն մը պիտի կնքուի։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ օրէնքը փոխելու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ Ելմտից Նախարար Աթաուլլահ Ղալիպ փաշայի նախագահութեամբ։ Ներկայ էին նաեւ Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Պէլմէ, դրոշմաթուղթի ճիւղին տնօրէն Պ. Թէմոքի եւ Ֆրանսայի ելմտական նախարարութեան դրոշմաթուղթի ճիւղին տնօրէն Պ. Մօրիս Ժիւպլ։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ վերաքննիչ ատեանին անդամ կարգուեցաւ Գոսովայի նախնական դատարանին անդամ Վարդան էֆ.։

— Մանաստըրի նախնական դատարանին անդամ անուանուեցաւ Կէօրիճէ գաւառին նախնական դատարանին անդամ Տիգրան էֆ.։

ՃԻՏՏԷԻ մզկիթները աւելի ընդարձակելով պիտի նորոգուին։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ. — Մալիւմաթ կ'ըսէ թէ, անցեալ տարի, [illegible] փոխադրուած իսլամ ուխտաւորներուն թիւն էր հազար հարիւրէ աւելի, որոնցմէ հազար չորս հարիւր ոսկի տուրք գանձուած էր։ Այս տարուան հասոյթը մինչեւ հիմա 1700—1800 ոսկի է, ինչ որ արդիւնք է, կը յարէ նոյն թերթը, այն պարագային թէ այս տարի թող չի տրուիր որ օտար շոգենաւերու միջնորդները եւայլն գործի խառնուին։

— Պաթումէն եւ Սեվաստոպոլէն, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեցին Կովկասցի ու Պուխարացի 927 ուխտաւորներ։ Ասոնցմէ 135 հոգի Ճիտտէ ուղեւորեցան։

ՎԱՆԱՅ ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանին տեղեկագրուեցաւ թէ, կ'ըսէ Իգտամ, Վանայ նահանգին կեդրոնին մէջ գտնուելիք առողջապահական պաշտօնեաներուն ամսաթոշակները քիչ քանակութեամբ նշանակուած են [illegible] մէջ եւ թէ այդ գումարին բաշխման առթիւ ալ կարգ մը անկանոնութիւններ կը գործուին։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց այդ մասին հարկ եղած զննութիւն ընել նոյն նահանգին. Նաեւ Թաղապետութեան ելմտացոյցն ալ պահանջել՝ քննելու համար։

ՀԱՆՔԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ. — Որոշեցաւ Ձեռնհաս պաշտօնարանին փութով կատարել Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատուելիք հանքաբանութեան վարժարանին վերաբերեալ գործողութիւնները։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Տպուած բարձրագոյն Խորհուրդը վաւերացուց նոյն վարչութեան 1904ի ելմտացոյցը, որուն գումարն է 958,997 եգիպտական ոսկի հասոյթ եւ 614,197' ծախք։ Կը յուսացուի որ 1905 հասոյթները մէկ միլիոն ոսկին պիտի անցնին։

— Եգիպտոսի ներքին գործոց նախարարութիւնը հրամայեց փակել Սուտան-Եգիպտոսի անասուններուն վաճառման հրապարակները, պաճարախտին ճարակման առաջքը առնելու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Օտար հրապարակներու վրայ ցորենի գիները բարձր են։ Նիւ-Եորքի մէջ՝ 62.50, Լիվըրփուլ՝ 6/7/40 եւ Մարսիլիա՝ 19.50։ Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ գիները հաստատուն կը բռնուին։ Կիրակի օրուընէ ի վեր բերուեցան վեց վական Անատոլիէն, հինգ ալ Ռումէլիէն։

—Կտաւատին գինն է 43½, Թոչնակիր՝ 70, վարակ՝ Մարմարա, 18½-19 եւ Ատաբազար՝ 18։ Սուսամ՝ Մէրսին՝ 77-77½, Հալէպ ու Ատալիա՝ 80-81 եւ Կելիպոլու-Տարտանէլ՝ 80-81։ Եգիպտացորեն՝ Մարմարա՝ 20½, Ատալիա 20¾-21։

ԾԱՂԿԱԽՏ.— Մոնիթէօռ կը ծանուցանէ թէ քանի մը օրէ ի վեր ծաղկախտի մահացու դէպքեր կը պատահին Թաղապետութեան Զ. շրջանակին քանի մը թաղերուն մէջ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ այդ վիճակը անհրաժեշտ կ'ընծայէ հիւանդ պատահած տուներու ախտահանումը, բայց տան տէրերը շատ անգամ չեն համակերպիր ատոր։ Քաղաքապետութիւնը ծանոյց ամէն կողմ մեծ ուշադրութիւն ընել ախտահանումներու կիրառման։

Գ. ՖՈՆ ՄԻՒԼԼԷՐ, Աւստրիոյ ելեւմտական նախարար ընդհանուր հիւպատոսը, որ Վիեննայի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ դիւանապետ է, երէկ Վիեննայէն Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։

Գ. ՎԷՐԼԱՔ, Կ. Պոլսոյ քարափներուն վարչական ճիւղին տնօրէնը, առջի օրը, Բարիզ ուղեւորեցաւ, ուր վարիչ կոչուած է քարափներու Ընկերութեան։

ԳԱՀԻՐԷԻ մէջ շինուած արաբական թանգարանին եւ խտիվական մատենադարանին բացման հանդէսները կատարուեր են դեկտ. 16/29։

ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ առջեւ շինուելիք նաւահանգիստին ու քարափին ծախքերուն համար հանձնարարուելիք քարիւղներէն տուրք մը պիտի առնուի, Թաղապետութեան կողմէ հաստատուելիք մթերանոցներուն մէջ պահուելնուն իբրեւ փոխարինութիւն։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը քննութիւն կը կատարէ, որպէս զի այդ առթիւ կանոնաւոր դրութիւն մը հաստատուի։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութիւնը տեղեկանալով որ Պէյլէրպէյի Րիւշտիէ վարժարանին երկրորդ ուսուցիչը, 9—10 տարեկան աշակերտի մը երեսին ուժգին ապտակ մը զարկած ըլլալով, ջղային հիւանդութիւն մը առաջ գալուն պատճառ եղած է եւ թէ տղան բժիշկներու կողմէ կը դարմանուի, քննիչ մը ղրկելով նոյն վարժարանը քննութիւն կատարել տուաւ. Նաեւ տեղեկագիր մը ուղեց դարմանող բժիշկէն։ Վարժարաններու մէջ ծեծը արգիլուած ըլլալով, այդ ուսուցիչը պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուի։

ՊԱՐՍԻԿ կառավարութիւնը Առիւծ եւ Արեւ պատուանշանին չորրորդ կարգը տուաւ անցագիրներու դիւանին առաջին քարտուղար Իսամ պէյին։

Գ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ թնդանօթաձիգ զինուորներուն համար, երէկ, երկու հարիւր յիսուն ձիեր Սէլանիկ ղրկուեցան։

ՖԷՐԻՏ ՓԱՇԱ, Դէրզքիլիսէի նախորդ կառավարիչը, որ Մէնթէշէի կառավարիչ անուանուած է, Դէրզքիլիսէէն, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց։

ԼԻՄՆՈՍԻ նոր կառավարիչ Խայրի պէյ, երէկ, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՕԽՐԻԻ մէջ ու շրջականները կեղծ մանր երեւան ելած է եւ վէճերու պատճառ կ'ըլլայ։ Որոշեցաւ պէտք եղած տեղը որ շուտով ճիշդ մանր ղրկուի հոն։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՄԻԱՑՈՒՄ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատողութեան առաւ այն առաջարկը թէ Այտընի երկաթուղին եթէ երկարելով միացուի Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղիին, մեծապէս օգտակար պիտի ըլլայ երկու նահանգներուն, առեւտուրի եւ երկրագործութեան տեսակէտով։ Ուստի գրեց պէտք եղած տեղը որ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին՝ Այտընի երկաթուղին երկարելու համար։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը խնդրեց դատական նախարարութենէն որ թեթեւ յանցանքներու համար բանտարկուած Յոյները երաշխաւորութեամբ եւ առժամաբար ազատ արձակուին՝ Ծնունդեան տօները իրենց ընտանիքներուն մօտ անցընելու համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ Ե ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վարչութիւնը ծանոյց հեռագրական կայաններուն որ հեռագիրներու մաքուրը առնելու առթիւ ժամանակ չկորսնցնելու համար, մասնաւոր թուղթերու վրայ գրուին, որոնցմով մէկ անգամէն երկու օրինակ կը պատրաստուի։ Միանգամայն բոլոր հեռագիրները սպիտակ պահարաններու մէջ դրուելով ղրկուին հասցէներուն։

— Նոյն վերատեսչութիւնը նկատելով որ կարգ մը «էմանէթճի»ներ Կ. Պոլսոյ ու գաւառներուն միջեւ նամակներ կը փոխադրեն դրոշմաթուղթ ալ փակցնելով, եւ նկատելով որ այդ պարագան անյարմար է բարեկարգութեան տեսակէտով, ծանոյց ամէն կողմ որ երբ այդ անձերը դրոշմաթուղթ փակցնելու համար նամակներ ներկայացնեն, նամակատուները վար դնեն այդ նամակները եւ թղթատարութեան միջոցաւ ղրկեն։

— Բերայի հեռագրատան հաշուակալութեան պաշտօնեայ Անթուան էֆ., կ'ըսէ Սապահ, հեռագրական գործակալութեանց հաշիւները խառնշտկած ըլլալով, պաշտօնանկ եղած եւ տեղը յաջորդած է Տէրէնձէի կայարանին տնօրէն Ժօզ էֆ.։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանատան Վոքուր պահականաւը չորս օրը Իզմիր ժամաներ է։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը երէկուան թուականով ծանոյց ամէն կողմ թէ Սուրիոյ ծովեզերքներուն ժամանմանց դէմ ձեռք առնուած առողջապահական միջոցները վերցուած են. միայն Սուրիական Տրիպոլսոյ եւ Սէյտիպէյի (այդ երկու քաղաքները մէջը չեն) միջեւ գտնուած ծովեզերքներու ժամանումները հինգ օրուան քարանթինայի եւ ախտահանումներու ենթարկուած են։

— Անատոլի մէջ քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ՄԵԼՔՈՆ ԽԱՆ.— Հռոմի պարսկական դեսպան Մելքոն Խանի գոհարեղէնները եւ ուրիշ արժէքաւոր գոյքերը գողցեր են։ Մելքոն Խանի սպասաւորը փոքր գումարի մը փոխարէն գրաւ դրեր է 3000 ֆր. արժող գոհարեղէնները եւն.. Նաեւ Մելքոն Խանի անունով փոխառութիւններ ալ ըրեր է քանի մը հոգիներէ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉ. — Գոսովայի եւ Մանասդըրի նահանգներուն ելմտական քննիչ կարգուեցաւ Մանասդըրի տէֆթէրտար Ճեմալ պէյ։

ՍԸՎԱԶԻ նահանգին զանազան տեղերը երեւան ելած պաճարախտը բոլորովին անհետացեր է, ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը, երէկ, դատեց Մէհմէտ Ալի անուն նպարավաճառը որ անցեալ օգոստոսին Պոլսոյ Տիվան Եոլի կողմը իր արհեստակիցներէն Գուլէնտէրը, 25 տարեկան, սպաննած էր՝ յաճախորդի խնդրոյ մը առթիւ միջերնին ծագած թշնամութեան մը հետեւանքով։ Մէհմէտ Ալիի արարքը հաստատուած ըլլալով, դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ՄԷՋ ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Սպարապետի Դրան թնդանօթաձիգներու ճիւղին դէր-նախագահ միրլիվա Սաատէտտին փաշա, երէկ ժամ 5ին Գատըգիւղէն Էսիրը Շէվքէթ շոգենաւով կամուրջ եկած ատեն յանկարծական տկարութիւն մը զգաց, թէեւ անմիջական օգնութիւններ եղան, սակայն քիչ ետքը մեռաւ սրտի կաթուածէ։ Շոգենաւը, կամուրջ չերթալով, բացերը կեցաւ եւ քարանթինայի դրօշ պարզեց. իսկոյն առողջապահական վարչութենէն բժիշկ մը ղրկուեցաւ որ հաստատեց թէ սրտի կաթուածէ մեռած է։ Շոգենաւը մէկուկէս ժամ ետքը կամուրջ գնաց։ Յետոյ մարմինը նորէն Գատըգիւղ տարուեցաւ։ Սաատէտտին փաշայի փեսան Ճէվատ պէյ ալ նոյն շոգենաւը կը գտնուէր։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Բերայի Համալ Պաշը փողոցը, առջի իրիկունը, ժամագործ Անաստի խանութին մէջ աղմուկ մը լսեց գիշերապահ Շապան. իսկոյն ներս մտաւ եւ տեսաւ թէ երկու հոգի չորս կողմը կը խառնեն. ձերբակալեց զանոնք եւ ոստիկանութեան յանձնեց։ Հարցաքննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ ատոնց մէկին անունն է Տէմիսթոքլի եւ միւսինն ալ Մանոլ։ Երկուքն ալ խոստովանեցան թէ նոյն խանութը կողոպտելու համար ներս մտած էին։ Ժամագործը արժէքաւոր առարկաները տունը տարած ըլլալով, միայն գաւազանի արծաթէ գլուխ մը կրցած էին առնել, որ իրենց վրայէն գտնուեցաւ։

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

Յառաջիկայ կիրակի իրիկուն, Իւնիոն Ֆրանսէզի սրահին մէջ երաժշտական սիրուն հանդէս մը պիտի տրուի, նախագահութեամբ հելլենական դեսպան Պ. Կրիբարիսի։ Այրերէ եւ կիներէ բաղկացած մեծ խմբերգ մը յունական 26 կտոր ժողովրդական եղանակներ պիտի երգէ։ Սոլոներ ալ պիտի երգուին։ Վեհ. Սուլթանին ձօնուած երգով մը պիտի սկսի այս երաժշտական հանդէսը։ Գիներն են առաջին կարգ 40 ղրուշ, երկրորդ կարգ 20 ղրուշ։

ԱՃՈՒՐԴ

Օսմ. Կայս. Պանքային հաշուոյն աճուրդի հանուած են պարսկական Ֆէրահանի ու Խորասանի տեսակ հին եւ նոր գորգեր, ինչպէս նաեւ մետաքսէ աժճամէններ, որոնք ամէնէն աւելի գին տուողին պիտի ծախուին։ Աճուրդը տեղի պիտի ունենայ Հէրմէս սրահին մէջ, Սադըզ Աղաճ փողոց, թիւ 21, Բերա, Լիւքսէմպուրկի նախկին բաղնիքներուն մօտ, յառաջիկայ կիրակի օր, 10 յունուար, եւ յաջորդ կիրակիները, առաւօտեան ժամը տասնէն սկսեալ։

Բերա, 6 յունուար 1904

Քոմիսէօր – Փրիզէօր

Է. ՏԸ ՔԱՍԹՐՕ

1—2

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Թէեւ Խառն Ժողովը այս առտուան համար ի նիստ հրաւիրուած էր, սակայն Կրօն. Ժողովոյ անդամներէն ոչ ոք եկած ըլլալով, եւ Քաղ. Ժողովէն ալ երեք անդամ միայն ներկայ ըլլալով (Տիգրան էֆ. Նուսաճեան, Միհրան էֆ. Սեթեան եւ Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան) նիստ տեղի չունեցաւ։

— Ս. Պատրիարքը՝ երկու Ժողովականներուն հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Երուսաղէմի գործերուն վրայ։

— Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ հեռագիր մը ուղղեց Էջմիածին, Ս. Հայրապետին հիւանդութեան մասին տեղեկութիւն խնդրելով։

— Ս. Յակոբեանց Առաքելական տօնին առթիւ, երէկ առաւօտ՝ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ կատարուած արարողութիւններէն ետքը՝ բազմաթիւ եկեղեցականներ ու աշխարհականներ Երուսաղէմատուն երթալով մաղթանքներ ըրին Երուսաղէմի Աթոռին համար եւ երկար կեանք մաղթեցին Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր համար։ Տ. Գէորգ եպիսկ. Երեցեան արժանավայել մեծարանքով ընդունեց բոլոր այցելուները եւ շնորհակալութիւն յայտնեց։

— Կրօն. Ժողովը երէկ նիստ չունեցաւ։ Ներկայ էր տեղապահ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. որ Պատրիարքարան գտնուող մէկ քանի եպիսկոպոսներու հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարքին հետ։ Տ. Վահրամ եւ Տ. Գաբրիէլ Սրբազանները տկարութեան պատճառաւ չէին կրցած գալ։

— Մուշի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գնէլ Ծ. Վ. Պատրիարքարան ղրկած իր տեղեկագրին մէջ մանրամասնօրէն յիշելով Ս. Կարապետ վանքի նորոգութեան կարօտ կէտերը, մասնաւորապէս կը յիշատակէ թէ ժամանակին սկսուած վարժարանը կիսատ մնացած է, եւ այդ պատճառաւ աշակերտները կը մնան «հին ուսումնարան» կոչուող քայքայուած շէնքին մէջ որ զուրկ է առողջապահիկ ամէն պայմաններէ։ Մշոյ փոխանորդը ի վերջոյ կը խնդրէ Պատրիարքարանէն որ մասնակի անհրաժեշտ նորոգութեանց համար բաւական նպաստ մը ղրկուի։ Տ. Գնէլ Վ. նոյնպէս Պատրիարքարան գրած նամակին մէջ կը նկարագրէ Թաղային եւ գիւղական կարգ մը դպրոցներու աղքատիկ տղոց վիճակը՝ որոնք ոչ դասագիրք եւ ոչ ալ դասական պիտոյք ունին, եւ կը խնդրէ որ ատոնց ալ բաւական նպաստ մը ընէ Պատրիարքարանը։

—Բաբերդէն Պատրիարքարան ղրկուած հեռագիր մը կը գանգատի առաջնորդ Տ. Արիստակէս Վ. Խաչատուրեանի դէմ, որ երկու քահանաներու հետ միանալով առաջնորդարանի փոքրաւորի մը համար ժողովրդեան մէջ անհամաձայնութիւն ձգելու պատճառ եղած է։

— Սամաթիոյ Ալթը-Մէրմէրի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ առժամեայ քարոզիչ կարգուեցաւ Տ. Սահակ վրդ. Օտապաշեան։

—Տրապիզոնի եւ Ռոտոսթոյի նորընտիր Քաղ. Ժողովներուն պաշտօնը հաստատող Պատր. կոնդակները գրուելով ղրկուեցան։

— Տ. Մեսրոպ վրդ. Նարոյեանի եւ Տ. Թորգոմ վրդ. Գուշակեանի՝ գրաւոր քարոզներու մրցումէն շահած մրցանակներուն գումարը երէկ Պատրիարքարանէն Արմաշ ղրկուեցաւ։

— Երէկ, Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ իր հոգին աւանդեց Ամբրոսիոս վարդապետ Իսաբեկեան որ երկար ատենէ ի վեր պատսպարուած էր հոն։ Այսօր, Ս. Փրկիչ մատրան մէջ, օծման եւ յուղարկաւորութեան կը նախագահէ Տ. Ներսէս եպիսկ. Ասլանեան, յատուկ պատարագ մատուցանելով։

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

Նախընթաց օր, Դուրուչէշմէի եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ՝ ծանօթ փաստաբան եւ Քաղ. Ժողովի անդամ Մկրտիչ էֆ. Ասատեանի պսակադրութիւնը Օր. Ցավեանէ Կիւմիւշճեանի հետ (դուստր Գաբրիէլ էֆ. Կիւմիւշճեանի) կնքահայրութեամբ Յարութիւն էֆ. Ասլանեանի։ Արարողութեան նախագահեց Տ. Գրիգորիս արքեպս. Յովհաննէսեան։ Պսակի արարողութենէն ետքը, երկսեռ հրաւիրեալներու ընտրեալ բազմութիւնը առաջնորդուեցաւ Կիւմիւշճեանց բնակարանը, ուր շնորհաւորութիւններ ուղղուեցան Տէր եւ Տիկին Ասատեանի եւ շքեղ ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ։

Խմբագրութիւնս կը փութայ իր շնորհաւորութիւնները ուղղել Ասատեան էֆ.ի եւ Տիկին Ասատեանի, երջանկութեան մաղթանքներով։

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

Ատանայի մեր թղթակիցը սա գոհացուցիչ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզ կրթական գործին վրայ.—

Ինչպէս միւս գաւառներու՝ նոյնպէս Ատանայի մէջ, ուրախութիւն է տեսնել թէ մեծ հոգ կը տարուի կրթական գործին։ Ժողովրդեան ամէն դասակարգ նախանձախնդիր է վարժարաններու կարգապահութեան։ Շատ ուրախ եմ գրելու որ թէ՛ Ուսումնականը եւ թէ՛ Հոգաբարձութիւնը դպրոցները լաւագոյն կերպով վարելու կարող եւ ուսեալ անդամներէ կը բաղկանան։ Երկսեռ վարժարանները մանկավարժական արդի պահանջմանց համեմատ կը յառաջդիմեն, Տնօրէն Զրագեան էֆէնտիի խնամոտ հոգածութեան շնորհիւ։ Տիրան էֆ. Զրագեան հոս հրաւիրուեցաւ Գաւառ. Խառն Ժողովոյ կողմէ։ Ս. Կաթողիկոսը Ատանա գտնուած միջոցին գնահատելով Տնօրէն էֆ.ի Ատանայի վարժարանաց համար գծած ծրագիրը, օրինակ մըն ալ ղրկեց Մարաշ, Սահակեան վարժարանին։ Տիրան էֆ. մեծ հոգ կը տանի երկսեռ ուսանողաց բարոյական զարգացման. նոր եկած օրերը ամէն առտու տղոց կը խօսէր բարոյալից խրատներ՝ մանկանց դաստիարակութեանց վերաբերեալ. հիմակ ալ շաբաթը երկու-երեք անգամ կը խօսի իր բարոյախօսութիւնը, միշտ համոզկեր եւ կրթիչ լեզուով։ Կ'աւանդէ երկսեռ վարժարանաց բարձրագոյն կարգերուն ֆրանսերէնը եւ անձամբ ներկայ կը գտնուի դասաւանդութեանց։ Պէտք է ըսել թէ Ատանայի վարժարանները մեծապէս օգտուած են Պէրպէրեան սաներէն եւ Արգարեան սաներէն։ Այս տարի երկսեռ վարժարաններն ալ ունին բարձրագոյն դասընթացք Ա. եւ Բ. տարիները։ Ամբողջ աշակերտաց թիւն է 1400։ Երկսեռ ուսուցիչներն են ընդամէնը 40, եւ ընդհանուր պիւտճէն 800 օսմանեան ոսկի։ Օտար վարժարաններ յաճախող տղոց թիւն է 600։ Մեր վարժարանները եւ մեր պիւտճէն շատ անձուկ են, օտար վարժարան գացող հայ ուսանողաց ալ դաստիարակութիւն տալու։ Ցաւելով կը գրեմ որ տակաւին մեր բոլոր վարժարաններն ալ լաւագոյն եւ յարմար շէնքեր չունին եւ այժմեանը՝ 1400 երկսեռ ուսանողներուն պէտք եղածին պէս չեն բաւեր։

Այս տարի, նորութիւն մը ըլլալով, երկսեռ աշակերտները կը սորվին եկեղեցական եռաձայն եւ քառաձայն երգեցողութիւն։

Նոր տարւոյ առթիւ, դպրոցական ցուցահանդէսի մը նախապատրաստութիւնները կը տեսնուին այժմէն, որ տեղի պիտի ունենայ Աշխէնեան վարժարանի ընդարձակ սրահին մէջ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ԲԵՌԼԻՆ, 5 յունուար. — Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն Բեռլինէր Ցայթունկի թէ երէկ նախարարաց Խորհուրդ մը գումարուեր է Ռուսիոյ կայսեր նախագահութեամբ՝ վերջնականապէս պատրաստելու ճարոնական զեկոյցին տրուելիք պատասխանը։ Նոյն լրագրին թղթակիցը կը կարծէ թէ այդ պատասխանը խաղաղ լուծում մը խոստանալու հանգամանքը ունի։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ծայրագոյն Արեւելքէն առնուած լուրերը հակասական են։ Մինչդեռ ըսողներ կան թէ Ռուսիոյ պատասխանը հաշտարար է, միւս կողմէ ալ յայտարարողներ կան թէ ռուս կառավարութիւնը դարձուածքներու կը դիմէ՝ վէճին պատասխանատուութիւնը Ճարոնի վրայ ձգելու համար։

ԹՈՔԻՕ. — Ռէօթէր կը ծանուցանէ թէ Ճարոնի կառավարութիւնը արգիլած է ճարոնական զինուորներու եւ մարտանաւերու շարժմանց մասին տեղեկութիւններու հրատարակութիւնը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ռուսական հեռագրական գործակալութիւնը սա հեռագիրը կը հրատարակէ.— «Մուքտէնէն Վլատիվոսթոք հասած մասնաւոր լուրերու նայելով, Քորէայի մէջ Ճարոնցիներու միջեւ ծագած կռիւներուն հետեւանքով արձակազէններու երկրորդ զօրագունդը՝ Քորէա գացեր է՝ ռուսական շահերը պաշտպանելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն Ռէօթէրի թէ հոն կը հաւատեն որ Ռուսիոյ կողմէ Ճարոնի տրուած պատասխանը շատ հաշտարար եղանակով գրուած է։ Ճարոնի առաջարկութեանց մէկ քանին ընդունուած են։ Միւսներուն գալով, ռուս կառավարութիւնը ատոնց մասին հակառաջարկներ ըրած է։

— Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը յուսացուի որ Ռուսիոյ կողմէ Ճարոնի եղած զիջողութիւնները պիտի ընդունուին եւ թէ Նիքոլա կայսրը հինգշաբթի օրը, տօն Ծնունդեան, պիտի կրնայ ծանուցանել խաղաղութիւնը։

ԲԷՇԹԱ.—Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ պատերազմական նախարար Նիերի զօրավարը, զինուորներու կողմէ գործուած ծայրայեղութեանց մասին եղած հարցապնդումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ այդ ծայրայեղութիւնները գործած են 69րդ զօրագունդէն վաթսուն զինուորներ. ատոնք թէեւ երեք տարուան ծառայութեան պայմանաժամ մը աւարտած են, սակայն տակաւին զէնքի տակ կը գտնուին, զինուորագրութեան նոր օրէնքին քուէարկութիւնը Խորհրդարանին կողմէ յապաղած ըլլալուն հետեւանքով։ Այդ զինուորները որոնք կարգապահութեան անսաստուած են, գինով էին։ Բարեկարգութիւնը շուտով վերահաստատուած է։ Նոյն զինուորներէն տասնըվեցը զինուորական ատեանի մը առջեւ պիտի դատուին։

—Երեսփ. Ժողովը 51ի դէմ 161 ձայնով ընդունեց զինուորագրութեան նոր օրէնքը, ընդհանուր վիճաբանութենէ մը ետքը. յետոյ սկսաւ վիճաբանիլ իւրաքանչիւր յօդուածի վրայ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԹՈՒԼՈՆ, 5 յուն.— Ֆրանսայի ծովային պաշտօնարանին մէջ տակաւին տեղեկութիւն չկայ Վիեն փոխադրանաւին նկատմամբ։ Կայլիկ յածանաւակը կը փնտռէ զայն։

ԲԱՐԻԶ.— Օսմ. դեսպան Միւնիր փաշա Արեւելեան Ճեպընթացով ճամբայ ելաւ դէպի Կ. Պոլիս։

ՄԱՏՐԻՏ.— Էնփարսիալ բացարձակապէս կը հերքէ քանի մը լրագիրներու հրատարակած այն լուրը թէ Պ. Վիլլավերտէ Բարիզի սպանիական դեսպան պիտի կարգուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մոնթէվիտէօյէն կը հեռագրեն թէ շփոթութիւններ ծագած են նոյն քաղաքին մէջ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ֆրանսական դեսպան Պ. Պոմբար քանի մը օրէն արձակուրդով պիտի մեկնի եւ հարաւային երկիր մը պիտի երթայ՝ կատարելապէս ապաքինելու համար։

ԲԱՐԻԶ.— Սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։ Ջուրերը սառած են։

— Մոնբէլիէի մէջ տեղացած անձրեւներէն գետակները յորդեցան։ Քանի մը տեղ երկաթուղիի երթեւեկութիւնները դադրած են։

ԴԱՇՆԱԿԱՅԱՐԴԱՐ (ACCORDEUR)

Միհրան Բապուճեան պատրաստ է դաշնակներ ակօրտ ընելու չափաւոր գնով։ Դիմել Ներսէս Փափազեան ապարան, Սուլթան Համամ, Քիւչիւք Աշըր էֆ. խան։ 1—3

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Երէկ Սակարանի 15 օրուան հաշուեյարդարումը կատարուելով 1000 լինգիէ 187½ ղրշ. եւ երկաթուղիի հասին 23¾ անդ. ռեբօ որոշուեցաւ։

—Վաղը Յունաց Ծնունդեան տօնին առթիւ Սակարանը գոց պիտի մնայ։

ՓԱԿՈՒՄ 23 Դեկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	95	24
Ամէնէն բարձր գին	»	96	37
Ամէնէն վար գին	»	95	20½
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	127	50
Ամէնէն բարձր գին	»	128	37
Ամէնէն վար գին	»	127	—
ԲԱՑՈՒՄ 24 Դեկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	95	17
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	127	—
Շիրքէթ Խայրիէ		39	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		440	—
Տէլէֆօն		258	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	92
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	30
» ժուիսանս		1	80
» պարտաթուղթ		488	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		504	—
Թրանսվալ		105	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		267	50
ավրիօր		68	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	—
« պարտաթուղթ	«	512	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	22	80
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	55
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	72
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
22 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Ռուս Էմբէրիալ	»	20	—
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	37
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	2	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Յունուար			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	12
Միացեալ պարտք բաց		86	87
Միացեալ պարտք գոց		86	50
Օսմանեան Պանքա		13	50
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	—
» Մոնօբօլ		45	50
Պուլկարական 1888		93	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		103	—
Ֆօմինիալ		108	—
Թրանսվալ		4	—
Այտընի երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	32½
ԲԱՐԻԶ, 5 Յունուար			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	27
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	88	37
Միացեալ պարտաթուղթ գոց.	»	88	05
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	590	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	130	75
Օսմ. Մաքսատուն	»	467	—
Օսմ Ռէժի	»	370	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	499	—
Քրէտի Լիօնէ	»	1143	—
Իտալական Ռանթ	»	104	30
Սպանիական արտաքին	»	88	42
Թրանսվալ	»	103	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	160
Դրամագլուխ	»	—	—
ՎԻԵՆՆԱ, 5 Յունուար			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	40
Ռումէլի երկաթուղի	»	138	75
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 5 Յունուար			
Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	137	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	101	50
Փխն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	270
ՊՐՈՒՍԷԼ, 5 Յունուար			
Միացեալ պարտք		87	12
Ռումէլի երկաթուղի		129	50

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս ալ ինֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հազերուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրամարֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ՍԹԷՔՈՒԼԻՍ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ

(Էնկլէզ Զազզաճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ ատամնց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունի։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՕՍՄ. ՓՈԽՈՒԵԱԼ ՊԱՐՏՔԻ

Երկաթուղիի պարտաթուղթերու կտրօնի եւ թերթին անջատումը

Օսմ. Կայս. Պանքան, Ղալաթիոյ մէջ, սովորական ամէն օր պիտի ընդունի, բաց ի ուրբաթէ, ժամ 10էն մինչեւ իրիկուան ժամ 3, իրեն ներկայացուելիք երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթին անջատման եւ երկու ֆր. փոխարժէքին գանձման համար։ Այդ պարտաթուղթերուն հետ պէտք է ներկայացուին թուագրեալ պորտերոներ, կրկին օրինակ եւ կարելի եղած ճշդութեամբ պատրաստուած։ Անընթեռնելի կամ աւրըւած եւ նորէն դրուած թուանշաններ պարունակող պորտերոները պիտի մերժուին։ Պորտերոները պէտք է թուական ունենան եւ օրինաւոր կերպով ստորագրըւած ըլլան։ Հասցէին հետ պէտք է պարունակեն նաեւ ներկայացնողին անունը ու մականունը։ Պանքան ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ կը դնէ պորտերոյի օրինակներ։ Պաշտօնեաները պիտի պատրաստեն պորտերոն, երբ ներկայացնողը կարող չըլլայ։ Պարտաթուղթերու յանձնումէն փոխարէն պանքան անուանական ստացագիր մը պիտի տայ՝ ցոյց տալով այն պայմանաժամը որուն միջոցին Պանքան պիտի կատարէ ներքին գործողութիւնները եւ ճշդումը։ Այդ ճշդումը կատարուելէ յետոյ իրենց տէրերուն սովորական պայմաններով ետ պիտի տրուին այն պարտաթուղթերը որոնք վիճաբանութեան չհանդիպած են եւ կամ անվաւեր։ Որոշուած պայմանաժամը աւարտելէն ետքը Պանքան այդ ստացագիրները ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ պիտի դնէ երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթը անջատուած, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր պարտաթուղթի համար երկու ֆր.ի փոխարժէքը։

ԱԶԴ

Հարիւրին չորս տոկոսով «Բրիորիթէ Թոմպագ» օսմ. պարտաթուղթ ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 10 կտրօնները որոնց վճարման պայմանաժամն էր 1898 փետրուար, մինչեւ 1904 փետրուար 1/14 եթէ չներկայացուին, անվաւեր պիտի նկատուին։

31 դեկտ. 1903 3—12

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1904
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Գին 1 (մէկ) Դահեկան

Յառաջիկայ 1904 տարւոյ Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցն հրապարակ ելած է խնամեալ եւ մաքուր տպագրութեամբ. Ինչպէս մի քանի տարիներ այս անգամ եւս պարզ օրացոյցն իւրաքանչիւր աւուր եկեղեցական արարողութեանց համար մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակէ՝ զատ պաշտամանց ընդհանուր կէտերու մասին յատուկ խրատականներ եւ հրահանգներ ունի։

Ի գիտութիւն պատուական հասարակութեան Հոգաբարձութիւնս կը փութայ ներկայիս ծանուցանել թէ՝ միայն Հիւանդանոցիս պարզ օրացոյցն է որուն ճշդութիւնն վաւերացուած է Ազգ. Պատրիարքարանէ, հետեւաբար պէտք է ուշադիր գտնուել հոգաբարձութեանս կնիքին, ուր գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1904»։

Հոգաբարձութիւնս գոհութեամբ սրտի կը ծանուցանէ թէ՝ բարեսէր ազգայնոց Հիւանդանոցիս նկատմամբ տածած սիրոյն եւ հոգածութեան իբր արդիւնք անցեալ տարի 60,000 հատ պարզ օրացոյց սպառած է, եւ լիայոյս է թէ աւելի եւս սպառման մեծ ասպարէզ մը տայ, եթէ իւրաքանչիւր անհատ առհասարակ փութայ գնել մէկ մէկ հատ որով հաստատութեանս մէջ խնամեալ 1100ի մօտ պատսպարելոց նպաստած ըլլալու մեծ հաճոյքն ունեցած պիտի ըլլայ։

ՔՈՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ
ԻԼԱՆ

Պազը խուսուսաթ ճէտիտէ իչուն միւպաայէնէ լիզիմ կէօրիւլէն ճէմիէն օթուզ ալթը պին պէշ եիւզ քիլօղրամ տէօրթ միլիմէթրօ թիմուր թէլ իլէ տէօրթ պին ատէտ թիմուրի մէրպութ օրթա մօտէլ իզօլաթէօր վէ Ֆապրիգատա լիւզումը օլան պիր՛ատէտ քէպիր հէլլի տէմթկեահը մէվզիի միւնագասայա վազ օլունուպ էտքընտա իհալէլէրինին իճրասը մուգարրէր օլմաղլա իթասընա թալիպ օլանլարըն նումունէ վէ շէրաիթի կէօրմէք վէ տահա զիյատէ թաֆսիլաթ ալմաք իչին հէր կիւն նէզարէթի ալիյէ իլէ թէլղրաֆ վէ փօսթա տէրսաատէյ թիճարէթ օտասը մուգավէլաթ մուհասէպէճիլիկինէ միւրաճաաթ եւլեմելերի իլան օլունուր։

Ֆի 22 Քեանունուլեվվէլ սէնէ 319

ՅՕԴԱՑԱՒ եւ ՅՕԴԱՏԱՊ

Ցօդատապային բոլոր հիւանդութիւնները, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մէջքի ցաւ, կռնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ ղարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Գավաֆեան խան թիւ 5։

ԱՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ
Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրաքններէն
Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Կը գտնուի նաեւ Վիէննա Գասպեան էֆ. դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարաններ։

Դեղատները երեք շիշէն պակաս չի ղրկուիր

Դեղատներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

HUILE de HOGG

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցոյանի է թէ մորու ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձմեռը որքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երեխ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ եւ կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, եւ որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնորսներ ունի, ուր մորու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անտարբեր անտանելութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամենուն ծանօթ է արդէն եւ Բարիզի Իւնիոն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն եւ նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մորու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով։

EMULSION HOGG

Իբրոնոֆար եր co եւ սուս կը պարունակէ

Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Քասթիլիօն Բարիզ։ Մեծաքանակ կը ծախուի Եուսար Մաննիի քով, Եուսաֆեան խան, Պոլիս։ 29—30

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4
18—104

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գումար Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 84,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալներու վճարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔԻ [illegible] 30 օր [illegible] 5 տարի [illegible] 5 էն 100 [illegible]

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ 4 էն 100 [illegible]

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Յ. ՈՒ. ՀՈՒԻՖՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Գործակալ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս, Հալէպ խան
Կալաթա փողոց, Վէքիլ խան
Ղալաթիա

CAISSE PATERNELLE

ՔԷՍ ՓԱԹԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՓԱԹԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը վեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս՝

Մ. ՌԸՆԷ ԳՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՐ, Դրանսվաղլանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻՂԷՄ, Նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Քասամ Բաթըլըճըօղլը

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն անձինն որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱՓՍՈՒԼՆԵՐԸ

Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամենէն ազդուն և ամենայն խրացնեկին է։ 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.
Վաճառատեղին՝ դեղարան [illegible]

ՉԷՅԹՈՒՆՑ ՓԱԹԷՆԹ

ԻՆԳԼԷՆՏԻԳԼ ՄԷՅՑՕՆ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝
Ուղղուած Չէյթունց Բաթէնթ հնց Լիֆ Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. Կայս. Պանքայի մէջ հաստատուած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելապէս գոհ թողուցած են մեզ։ Կրնամ ըսել թէ այն ճարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն։

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Ալալէմճի խան, Պոլիս

Հայթայթիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաճիւղեր Սքիւպի եւ Մանասթըրի մէջ։

ԵՈՍԹ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
ԲԱՐՁՐ. ԿԱՌԼԷՍԻ ՎԻՇԵԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, Ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ Եոսթ Թիբրայթըր Քըմբէնիի եղած ու Հնդկաստանի կառավարութեան յանձնուած է։ Երրորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 ՄԵՔԵՆԱՅԻ յանձնարարութիւն կուտայ Եոսթ Թիբրայթըր Քըմբէնիի, ինչ որ մինչեւ հիմա տրուած չէ ՔՆԱՅ։ Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կուտայ թէ Եոսթ գրելու լաւագոյն մեքենան է։

Արեւելքի համար Գործակալ
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Պոլիս, Ալալէմճի խան, Մէյտանճըգ փողոց։ 33—52

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատույ վկայական եւ նշանդրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա
(1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 348 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա
(1. Սինկէր խան Թիւնէլի եաեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս
(1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Զարըք պօյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատունին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԷՓԷՆ Ժ. ԲԸՍՄԱՃՕՂԼՈՒ
Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ կտրօններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, ռեհնական գործողութիւններ կը կատարէ ամէն տեսակ արժէթղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեան, թարգեններու ատուգութիւնը ձրի կը կատարէ, եւ այլն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼ ԵՒ [illegible]
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ցամաք [illegible] Բարիզի համար։
Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. [illegible]
[illegible] 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կէյ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Մուհ. 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, [illegible]

Գործակալ [illegible] Օսմ. [illegible]

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմէ Գ. Ի. Զաքոֆ
Մահմուտ-Փաշա Զարբալը խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու մէջ, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԱՆՔԸՐ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 168,000,000
Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպոլ Ասլան եէնեճի խան

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՀՈՒԼԼԻ [illegible] ՇՈԳԵՆԱՒԱՅ
Ընդմէջ Հըլի եւ Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ
Ալպանօ	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	Մալմօ	724	Րոզարիօ	186
Ալէբօ	3607	[illegible]	2906	[illegible]	1695	Մարէնկօ	2273	[illegible]	1113
Անճէլօ	1541	[illegible]	895	Հիրօ	775	Մարցելլօ	3709	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2271	[illegible]	4311	Հինտուսթօ	1581	[illegible]	3557	Սիլվիօ	1198
[illegible]	1822	[illegible]	987	Հինտու	3720	Մէլօ	1057	[illegible]	1200
[illegible]	1264	[illegible]	2383	Հօրադիօ	3660	Մոնթէվիտէօ	1735	Թասսօ	1328
[illegible]	1076	[illegible]	1718	Հումպերթօ	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	2354	Նէրօ	1083	[illegible]	3327
[illegible]	4431	[illegible]	2464	[illegible]	5540	[illegible]	4100	[illegible]	1470
Գէյրօ	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1080	[illegible]	4036	[illegible]	487
[illegible]	1337	[illegible]	1841	[illegible]	1053	Օրլանտօ	1535	[illegible]	2429
[illegible]	1244	[illegible]	954	[illegible]	2377	[illegible]	1637	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1828	[illegible]	1700	[illegible]	516	[illegible]	1229
[illegible]	2729	[illegible]	849	Լէօ	1068	Րիալթօ	2229	[illegible]	2396
Սիսէրօ	1831	[illegible]	4532	[illegible]	2272	Րինալտօ	1663	[illegible]	1850
Գլիօ	2697	[illegible]	3060	Լիվօրնօ	1643	Րոլլօ	1513	Զէնօ	1204
[illegible]	4235	[illegible]	1243	Լորէնցօ	3191	Րոմէօ	789		

Ընդհանուր [illegible] Հըլէն [illegible] է։
Լորէնցօ [illegible]
[illegible] ՀԱՅԿ ԵՒՐԻՊԵՍ
[illegible]

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդութեան երթեւեկութիւններ
Յուլիս

Կիր. 23/5 [illegible] ժամը 10ին առաւօտ [illegible] ժամը 4ին իրիկուան։
Եշ. 25/7 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտ
Ուր. 27/9 [illegible] ժամը 10ին առաւօտ. [illegible] ժամը 4ին իրիկուան։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլի Փօրթի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2400
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2100
[illegible]	3000	[illegible]	1850
[illegible]	2500	[illegible]	[illegible]

[illegible] 26ին Լիվըրփուլ [illegible]
[illegible]
194 31 [illegible] Լիվըրփուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրփուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ
[illegible]	13900	[illegible]	5591
[illegible]	13900	[illegible]	6411
[illegible]	13950	[illegible]	[illegible]
[illegible]	13950	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8845	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8128	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8120	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7392	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7269	[illegible]	[illegible]

[illegible]
Joly et Sengel
[illegible]

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1903 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 224 խառն Առաւ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԻՐՁ Կառք. Թ. 223 խառն Իրկն. ժ.	վ.
12	—	Մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	3	—
12	42	» Կէօքճէ Քըլըճ »	2	20
1	39	» Սապանճը Բունար »	1	28
2	33	» Ալթընթաշ »	12	42
3	15	» Չէքիրլէր »	11	53
4	10	» Տէօյէր »	11	5
4	39	» Իհսանիյէ »	10	20
5	3	» Համամ »	9	53
5	14	» Կազլըկէօլ համամ »	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9	13
6	41	» Գէօյիւք Չալպանլար »	8	20
7	36	» Չայ »	7	33
8	21	» Իշհագլը »	6	40
8	45	» [illegible] »	6	15
9	16	» Աք շէհիր »	5	53
9	48	» Ագարի քէօյ »	5	13
10	30	» Չավուշճը քէօյ »	4	35
11	8	» Իլկին »	4	3
11	55	Գատըն-խանը »	3	9
12	50	[illegible] »	2	27
1	22	» Մէյտան »	1	47
2	22	» Բունար-Պաշը »	12	42
3	—	ժմ. Գոնիա մկն.	12	—
իրկն.			առ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 122 խառն Առաւ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԻՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Իրկն. ժ.	վ.
1	—	Մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	11	—
1	44	» Ագ Պունար »	10	19
2	24	» Ալբու Քէօյ »	9	46
3	4	» Պէյլիք Ախուր »	8	58
4	9	» Սարիքէօյ »	8	1
4	58	» [illegible] »	7	4
5	35	» Սաքիլէր »	6	27
6	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	6	—
7	3	» Պոլաթլը »	5	16
8	21	» Մալը Քէօյ »	3	49
9	15	» Սինճան Քէօյ »	2	47
10	—	ժմ. Էնկիւրիւ մկն.	2	—
իրկն.			առ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 222 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. ժ.	վ.
2	35	12	15	Մկն. Ալայունթ ժմ.	2	—	12	5
2	55	1	5	ժմ. Քիւթահիա մկն.	1	40	11	45

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 Խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ. 424 Խառն Իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ. 423 խառն Իրկն. ժ.	վ.
6	30	8	—	Մկն. Համիտիէ ժմ.	6	—	7	30
6	48	8	18	ժմ. Ատա-Բազար մկն.	5	42	7	12